

RHAN 1

Gweithfeydd Awdurdodedig

Gwaith Rhif 1

Gorsaf gynhyrchu llanwol alltraeth sydd â chapasiti trydanol gros i gynhyrchu hyd at 240 megawat o fewn ardal yr araeau sy'n cynnwys:

- (1) hyd at 620 o ddyfeisiau llanwol ar unrhyw un adeg benodol sy'n cynnwys
 - (a) dyfeisiau llanwol o dan yr wyneb ar wely'r môr sy'n cael eu hatodi i wely'r môr drwy:
 - (i) sylfaen disgyrchiant; neu
 - (ii) sylfeini o fath piler unigol; neu
 - (iii) sylfeini o fath aml-biler;
 - (b) dyfeisiau llanwol colofn dŵr canol ac sy'n cael eu clymu wrth wely'r môr drwy naill ai:
 - (i) sylfaen disgyrchiant;
 - (ii) sylfaen o fath piler unigol;
 - (iii) sylfaen o fath aml-biler; neu
 - (iv) eu hangori wrth sylfaen disgyrchiant; sylfaen o fath piler unigol neu sylfaen o fath aml-biler;
 - (c) dyfeisiau llanwol arnofiol neu sy'n codi o'r wyneb ac sy'n cael eu clymu wrth wely'r môr drwy naill ai:
 - (i) sylfaen disgyrchiant;
 - (ii) sylfaen o fath piler unigol;
 - (iii) sylfaen o fath aml-biler; neu
 - (iv) eu hangori wrth sylfaen disgyrchiant; sylfaen o fath piler unigol neu sylfaen o fath aml-biler;
- (2) rhwydwaith o geblau ar gyfer trawsyrru trydan a chyfathrebu electronig a osodir ar neu o dan wely'r môr gan gynnwys croesfannau ceblau rhwng—
 - (a) unrhyw un o'r dyfeisiau llanwol sy'n cynnwys Gwaith Rhif 1(1);
 - (b) unrhyw un o'r dyfeisiau llanwol sy'n cynnwys Gwaith Rhif 1(1) a hybiau gweithredol sy'n cynnwys Gwaith Rhif 1(3) ac unrhyw un o'r gweithfeydd sy'n cynnwys Gwaith Rhif 2; neu
 - (c) unrhyw hwb sy'n cynnwys Gwaith Rhif 1(3) a chebl sy'n cynnwys Gwaith Rhif 2;
- (3) hyd at 120 o hybiau gweithredol alltraeth sy'n cynnwys:
 - (a) hyd at 120 o hybiau ar wely'r môr, yn gyfan gwbl o dan y dŵr, hybiau sy'n cael eu clymu wrth wely'r môr drwy sylfaen disgyrchiant, sylfaen o fath piler unigol neu sylfaen o fath aml-biler; neu
 - (b) hyd at 93 o hybiau arnofiol sy'n codi o'r wyneb sy'n cael eu hangori wrth wely'r môr drwy sylfaen disgyrchiant, sylfaen o fath piler unigol neu sylfaen o fath aml-biler; neu
 - (c) hyd at 8 hwb gweithredol alltraeth ar wely'r môr sy'n codi o'r wyneb sy'n cael eu clymu wrth wely'r môr drwy sylfaen disgyrchiant, sylfaen o fath piler unigol neu sylfaen o fath aml-biler;
- (4) hyd at 60 o fwiau mordwyol a marcio;

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (5) hyd at 40 o broffilwyr ceryntau doppler acwstig;
- (6) hyd at 8 o unedau monitro amgylcheddol ar wely'r môr;
- (7) hyd at 5 o fwiau monitro amgylcheddol ar lefel y môr; a
- (8) croesfannau ceblau a chysylltwyr i gysylltu Gwaith Rhif 1(2) a Gwaith Rhif 2.

Gwaith Rhif 2

Hyd at 9 cebl allforio, pob un yn cynnwys ceblau ar gyfer trawsyrru trydan a chyfathrebu sy'n cael eu gosod o fewn y coridor ceblau allforio ar neu o dan wely'r môr rhwng Gwaith Rhif 1 a Gwaith Rhif 3 gan gynnwys diogelwch ceblau, croesfannau ceblau a chysylltwyr.

Gwaith Rhif 3

Hyd at 9 cebl allforio, pob un yn cynnwys ceblau ar gyfer trawsyrru trydan a chyfathrebu o fewn yr ardal rynglanw naill ai wedi'u gosod o dan y ddaear, ar wyneb y blaendraeth neu o fewn hyd at 9 ffos agored wedi'u torri ynghyd â diogelwch ceblau a chysylltu Gwaith Rhif 2 a Gwaith Rhif 4.

Gwaith Rhif 4

Hyd at 9 cebl allforio, pob un yn cynnwys cebl ar gyfer trawsyrru trydan a chyfathrebu sy'n cael ei osod naill ai o dan y ddaear, dros arwyneb clogwyn y blaendraeth a phen y clogwyn neu o fewn hyd at 9 ffos agored wedi'u torri ynghyd â diogelwch ceblau rhwng Gwaith Rhif 3 a'r cyd-gilfachau trosglwyddo sy'n ffurfio Gwaith Rhif 5.

Gwaith Rhif 5

Gwaith sy'n cynnwys hyd at 9 cyd-gilfach drosglwyddo sy'n cysylltu Gwaith Rhif 4 â Gwaith Rhif 6.

Gwaith Rhif 6

Hyd at 9 cebl allforio, pob un yn cynnwys un neu fwy o gyfryngau dargludo ar gyfer trawsyrru trydan a chyfathrebu sy'n cael eu gosod o dan y ddaear ac yn cysylltu Gwaith Rhif 5 â'r is-orsaf drydanol y cyfeirir ati ym Mhennod 2 o Ran 2 o'r Atodlen 1 hon.

Gwaith Rhif 7

Hyd at 6 chebl allforio ar gyfer trawsyrru trydan a hyd at 2 gebl cyfathrebu sy'n cael eu gosod o dan y ddaear a chyd-gilfachau trosglwyddo a chysylltu'r is-orsaf drydanol â'r seilwaith offer switsio, y cyfeirir at bob un ym Mhennod 2 o Ran 2 o'r Atodlen 1 hon.

Gwaith Rhif 8

Hyd at 6 chebl allforio ar gyfer trawsyrru trydan, pob un yn cynnwys un neu ragor o gyfryngau dargludo a hyd at 2 gebl cyfathrebu sy'n cael eu gosod o dan y ddaear, gan gynnwys cyd-gilfachau trosglwyddo o'r seilwaith offer switsio y cyfeirir ato ym Mhennod 2 o Ran 2 o'r Atodlen 1 hon i Waith Rhif 9.

Gwaith Rhif 9

Hyd at 6 chebl allforio ar gyfer trawsyrru trydan, pob un yn cynnwys un neu ragor o gyfryngau dargludo a hyd at 2 gebl cyfathrebu sy'n cael eu gosod drwy ddriliau cyfeiriadol gorweddol o dan yr A55 a llinell reilffordd Llinell Arfordir Gogledd Cymru sy'n cysylltu Gwaith Rhif 8 â'r gweithfeydd cysylltu â'r grid y cyfeirir atynt ym Mhennod 2 o Ran 2 o'r Atodlen 1 hon.

RHAN 2

Gweithfeydd Pellach

PENNOD 1

(1) Caiff yr ymgwymerwr o fewn terfynau'r Gorchymyn ar y môr adeiladu, cynnal a chadw a gweithredu'r cyfryw weithfeydd canlynol ag sy'n angenrheidiol neu'n hwylus at ddibenion adeiladu,

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

gweithredu, cynnal a chadw, ailberu a datgomisiynu'r gweithfeydd llanwol, neu at ddibenion ategol, sef—

- (a) angorfeydd dros dro neu barhaol neu fodd arall i ddarparu ar gyfer cychod a llongau wrth adeiladu neu gynnal a chadw'r gweithfeydd awdurdodedig;
- (b) bwiau, goleuadau, ffenders a gweithfeydd eraill sy'n rhoi rhybuddion mordwyol neu'n diogelu rhag trawiadau â llongau;
- (c) gwaith i newid lleoliad cyfarpar, gan gynnwys ceblau;
- (d) y cyfryw weithfeydd a chyfarpar, offer a pheiriannau eraill o ba natur bynnag y bo ag sy'n angenrheidiol neu'n hwylus.

(2) Caiff yr ymgymwr o fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir adeiladu, cynnal a chadw a gweithredu'r cyfryw weithfeydd canlynol ag sy'n angenrheidiol neu'n hwylus at ddibenion adeiladu, gweithredu, cynnal a chadw, ailberu a datgomisiynu'r gweithfeydd ar y tir, neu at ddibenion ategol, sef—

- (a) gwaith tirlunio a sgrinio;
- (b) caeadleoedd a manau storio;
- (c) creu pyllau tynnu ar gyfer llwybr y ceblau ar y tir;
- (d) manau arwyneb caled ar gyfer cyd-gilfachau trosglwyddo;
- (e) cysylltiadau â'r rhwydwaith ffonau a'r rhwydwaith dŵr;
- (f) gweithfeydd er budd y tir y mae'r gweithfeydd awdurdodedig yn effeithio arno neu er mwyn diogelu'r tir y mae'r gweithfeydd awdurdodedig yn effeithio arno;
- (g) gwaith i newid lleoliad cyfarpar, gan gynnwys ceblau; neu
- (h) y cyfryw weithfeydd a chyfarpar, offer a pheiriannau eraill o ba natur bynnag y bo ag sy'n angenrheidiol neu'n hwylus.

PENNOD 2

Heb ragfarnu cyffredinolrwydd Pennod 1 uchod caiff yr ymgymwr o fewn y tir a bennir yng ngholofn (2) o'r tabl isod adeiladu'r gweithfeydd a grybwyllir yng ngholofn (3)

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Rhif y parcel o dir a ddangosir ar blaniau'r tir</i>	(3) <i>Disgrifiad o'r Gweithfeydd</i>
Sir Ynys Môn	10	Is-orsaf drydanol sy'n cynnwys— — is-orsaf drydan ag offer awyru ac oeri cysylltiedig; — cebl sy'n cysylltu'r is-orsaf â'r ceblau allforio sy'n rhan o Waith Rhif 6 a Gwaith Rhif 7; — adeilad ar wahân ar gyfer cyfarpar a ddefnyddir i storio ynni trydanol; — swyddfeydd a chyfleusterau lles cysylltiedig; — caeadle adeiladu; — pyllau ar y cyd cysylltiedig â manau arwyneb caled; — maes parcio, â manau gwefru cerbydau trydan; ac — adeiladu gweithfeydd mynediad o Ffordd Ynys Lawd.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(1) Ardal	(2) Rhif y parcel o dir a ddangosir ar blaniau'r tir	(3) Disgrifiad o'r Gweithfeydd
Sir Ynys Môn	38a	Seilwaith gan gynnwys gweithfeydd cysylltu'r grid â'r rhwydwaith dosbarth ac sy'n cynnwys— — hyd at 6 chebl allforio ar gyfer trawsyrru trydan a hyd at 2 gebl cyfathrebu; — adeilad offer switsio ac anecs mesur cysylltiedig.
Sir Ynys Môn	48, 49 a 50	Gweithfeydd cysylltu'r grid â'r rhwydwaith trydan presennol sy'n cynnwys— — hyd at 6 chebl allforio ar gyfer trawsyrru trydan a hyd at 2 gebl cyfathrebu; — hyd at 4 adeilad; — systemau storio ynni gyda seilwaith cysylltiedig; — ceblau ar gyfer trawsyrru trydan; — ceblau cyfathrebu; — cilfach gysylltu sy'n cynnwys— — ynysyddion; — torwyr cylchedau; — cyfarpar cyflyru pŵer.

RHAN 3

Ardal ar gyfer Gweithfeydd Llanwol

Ardal Araeau, coridor ceblau allforio ac ardaloedd cyfyngedig

(1) Cyfesurynnau grid ar gyfer	(2) Hydredd	(3) Lledredd
Ardal Araeau (fel y'i dangosir yn Ffigur 1-1 o'r datganiad amgylcheddol)		
1	04° 44' 8044"Gn	53° 20' 0232"G
2	04° 45' 8658"Gn	53° 17' 4900"G
3	04° 45' 8658"Gn	53° 15' 5400"G
4	04° 41' 4552"Gn	53° 15' 5400"G
5	04° 41' 0129"Gn	53° 15' 9503"G
6	04° 42' 5328"Gn	53° 18' 3882"G
7	04° 41' 2896"Gn	53° 20' 0232"G
Coridor Cebblau Allforio (fel y'i dangosir ar Ffigur 1-1 o'r datganiad amgylcheddol)		
5	04° 41' 0129"Gn	53° 15' 9503"G

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(1) Cyfesurynnau grid ar gyfer	(2) Hydredd	(3) Lledredd
6	04° 42' 5328"Gn	53° 18' 3882"G
7	04° 41' 2896"Gn	53° 20' 0232"G
8	04° 40' 8918"Gn	53° 19' 4553"G
9	04° 42' 1572"Gn	53° 18' 3923"G
10	04° 41' 4538"Gn	53° 18' 0234"G
11	04° 41' 3192"Gn	53° 17' 9827"G
a rhwng y cyfesurynnau sy'n cynnwys pwynt 11 uchod yn dilyn lefel penllanw cymedrig y gorllanw a'r cyfesurynnau sy'n cynnwys pwynt 12 isod		
12	04° 41' 0437"Gn	53° 17' 4793"G
13	04° 41' 4248"Gn	53° 17' 2703"G
14	04° 41' 1701"Gn	53° 16' 8109"G
Ardal Gyfyngedig – Gogleddol (<i>fel y'i dangosir ar blân yr ardal gyfyngedig</i>)		
3	4° 42' 1615"Gn	53° 19' 4682"G
4	4° 44' 0251"Gn	53° 19' 4682"G
5	4° 44' 9249"Gn	53° 18' 9282"G
6	4° 44' 9249"Gn	53° 18' 2196"G
17	4° 42' 5741"Gn	53° 17' 7330"G
16	4° 42' 9827"Gn	53° 18' 3882"G
19	4° 43' 7090"Gn	53° 18' 2230"G
Ardal Gyfyngedig – UKC 20m (<i>fel y'i dangosir ar blân yr ardal gyfyngedig</i>)		
1	4° 41' 2896"Gn	53° 20' 0232"G
15	4° 44' 8044"Gn	53° 20' 0232"G
14	4° 45' 8658"Gn	53° 17' 4900"G
13	4° 45' 8658"Gn	53° 15' 5400"G
12	4° 41' 4552"Gn	53° 15' 5400"G
11	4° 41' 0129"Gn	53° 15' 9503"G
10	4° 41' 1864"Gn	53° 16' 2282"G
8	4° 44' 0251"Gn	53° 16' 2282"G
7	4° 44' 9249"Gn	53° 17' 3082"G
5	4° 44' 9249"Gn	53° 18' 9282"G
4	4° 44' 0251"Gn	53° 19' 4682"G
2	4° 41' 7116"Gn	53° 19' 4682"G

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(1) Cyfesurynnau grid ar gyfer	(2) Hydredd	(3) Lledredd
Ardal Gyfyngedig – UKC 8m (<i>fel y'i dangosir ar blân yr ardal gyfyngedig</i>)		
2	4° 41' 7116"Gn	53° 19' 4682"G
3	4° 42' 1615"Gn	53° 19' 4682"G
16	4° 42' 9827"Gn	53° 18' 3882"G
9	4° 41' 6363"Gn	53° 16' 2282"G
10	4° 41' 1864"Gn	53° 16' 2282"G
18	4° 42' 5328"Gn	53° 18' 3882"G

Erthygl 3

RHAN 4

Dogfennau i'w cyflwyno ac i'w cymeradwyo gan Weinidogion Cymru

(1) Dogfen	(2) I'w chymeradwyo cyn y camau gweithredu hyn
Cynllun Rheoli Ceblau	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Rhaglen Ddatgomiysynu	Cyn datgomiysynu unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Strategaeth gwella bioamrywiaeth forol fanwl	Cyn pob un o'r gweithgareddau a ganlyn: — cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig — ailbweru unrhyw waith llanwol cysylltiedig
Protocol ar Ddefnyddio Dyfeisiau	Cyn defnyddio unrhyw ddyfais lanwol neu hwb gweithredu a fydd— — yn codi o'r wyneb yn yr ardal gyfyngedig neu yng ngweddill ardal yr araeau. — â lle clirio o dan y cêl o lai nag 8 metr islaw'r llanw astronomaid isaf yn yr ardal gyfyngedig – UKC 8m — â lle clirio o dan y cêl o lai nag 20 metr islaw'r llanw astronomaid isaf yn yr ardal gyfyngedig – UKC 20m
Cynllun Lliniaru a Monitro Amgylcheddol	Cyn pob un o'r gweithgareddau a ganlyn— — cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig — ailbweru unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Nodi Parthau Archaeolegol Neilltuedig	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Methodoleg Gosod	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig pan fo angen torri ffosydd ar gyfer gosod ceblau

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(1) <i>Dogfen</i>	(2) <i>I'w chymeradwyo cyn y camau gweithredu hyn</i>
Protocol Lliniaru Mamaliaid Morol	Cyn pob un o'r gweithgareddau a ganlyn— — cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig — ailberu unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig — datgomisiynu unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Cynllun Llygredd Morol Wrth Gefn	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig
Asesiad Risg Mordwyol Wedi'i Ddiweddarau	Cyn pob un o'r gweithgareddau canlynol— — cychwyn ar unrhyw waith llanwol — ailberu unrhyw waith llanwol — datgomisiynu unrhyw waith llanwol
Cynllun Atal a Rheoli Llygredd	Cyn cychwyn ar unrhyw weithfeydd llanwol cysylltiedig

ATODLEN 2

Erthygl 22

Tir ychwanegol y gellir ei gaffael neu ei ddefnyddio

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Rhif y tir a ddangosir ar blân y tir</i>	(3) <i>At ba ddiben y gellir caffael neu ddefnyddio tir</i>
Ynys Môn	9 51	Mynediad at ddibenion adeiladu a chynnal a chadw Mynediad at ddibenion adeiladu a chynnal a chadw

ATODLEN 3

Erthygl 7

Strydoedd sy'n destun Gweithfeydd Stryd

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Stryd sy'n destun gweithfeydd stryd</i>
Sir Ynys Môn	Ffordd Ynys Lawd Llwybr Arfordir Cymru Ffordd ddienw o Ffordd Ynys Lawd i Fferm Tŷ Mawr Lôn Isallt Ffordd y Plas Ffordd Porthdafarch Ffordd y Felin Llwybr troed 19/021/2 A5153 (o'r gyffordd â B4545) Ffordd Fynediad i Ganolfan Hamdden Caergybi, oddi ar yr A5153

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(1) Ardal	(2) Stryd sy'n destun gweithfeydd stryd
	Parc Cybi Ffordd ddiennw oddi ar Barc Cybi (Ffordd Gangen Parc Cybi) Ffordd ddiennw o fewn Orthios Eco Parks (Anglesey) Ltd

ATODLEN 4

Erthygl 8

Strydoedd i'w Cau Dros Dro

(1) Ardal	(2) Stryd i'w chau dros dro	(3) Graddau'r cau dros dro
Sir Ynys Môn	Ffordd Ynys Lawd Ffordd Arfordir Cymru Ffordd ddiennw o Ffordd Ynys Lawd i Fferm Tŷ Mawr Lôn Isallt Ffordd y Plas Ffordd Porthdafarch Ffordd y Felin Llwybr troed 19/021/2 A5153 (o'r gyffordd â B4545) Ffordd Fynediad i Ganolfan Hamdden Caergybi, oddi ar yr A5153 Parc Cybi Ffordd ddiennw oddi ar Barc Cybi (Ffordd Gangen Parc Cybi) Ffordd ddiennw o fewn Orthios Eco Parks (Anglesey) Ltd	O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir O fewn terfynau'r Gorchymyn ar y tir

ATODLEN 5

Erthygl 9

Mynediad i Weithfeydd

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Disgrifiad o'r mynediad</i>
Sir Ynys Môn	Ffordd Ynys Lawd Lôn Isallt Ffordd Porthdafarch Ffordd y Felin Ffordd Fynediad i Ganolfan Hamdden Caergybi, oddi ar yr A5153 Ffordd ddiennw oddi ar Barc Cybi (Ffordd Gangen Parc Cybi) Ffordd Llundain (A5)

ATODLEN 6

Erthygl 23

RHAN 1

Tir na ellir ond caffael hawliau newydd ynddo

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Rhif y tir a ddangosir ar blân y tir</i>	(3) <i>At ba ddiben y gellir caffael hawliau</i>
Ynys Môn	1 a 3a 9 a 51	Gosod a chynnal a chadw ceblau tanddaearol a/neu gyda diogelwch ceblau mewn cysylltiad â'r gweithfeydd awdurdodedig Mynediad at ddibenion adeiladu a chynnal a chadw'r gweithfeydd awdurdodedig

RHAN 2

Tir y gellir gosod cyfamodau cyfyngol drosto

(1) <i>Ardal</i>	(2) <i>Rhif y tir a ddangosir ar blân y tir</i>	(3) <i>At ba ddiben y gellir gosod cyfamodau cyfyngol</i>
Ynys Môn	3, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 38, 38a, 39, 40, 42, 43, 48, 49 a 50	Diogelu ceblau tanddaearol a seilwaith

ATODLEN 7

Erthygl 23

Addasu Deddfiadau Digolledu a Phrynu Gorfodol ar gyfer
Creu Hawliau Newydd a Gosod Cyfamodau Cyfyngol**Deddfiadau Digolledu**

1. Mae'r deddfiadau sydd mewn grym am y tro mewn perthynas â digolledu am brynu tir yn orfodol yn gymwys gyda'r addasiadau angenrheidiol mewn perthynas â digolledu yn achos caffael hawl yn orfodol o dan y Gorchymyn hwn drwy greu hawl newydd neu osod cyfamod cyfyngol fel y maent yn gymwys mewn perthynas â digolledu ar adeg prynu tir a buddiannau mewn tir yn orfodol.

2.—(1) Heb gyfyngu ar gwmpas paragraff 1, mae Deddf 1961 yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r addasiad a nodir yn is-baragraff (2).

(2) Yn lle adran 5A(5A) (dyddiad prisio perthnasol) o Ddeddf 1961, rhodder—

“(5A) If—

- (a) the acquiring authority enters on land for the purpose of exercising a right in pursuance of a notice of entry under section 11(1) (powers of entry) of the 1965 Act (as modified by paragraph 5(5) of Schedule 7 to the Morlais Demonstration Zone Order 2021);
- (b) the acquiring authority is subsequently required by a determination under paragraph 12 of Schedule 2A (counter-notice requiring purchase of land not in notice to treat) to the 1965 Act (as substituted by paragraph 5(8) of Schedule 7 to the Morlais Demonstration Zone Order 2021) to acquire an interest in the land; and
- (c) the acquiring authority enters on and takes possession of that land,

the authority is deemed for the purposes of subsection (3)(a) to have entered on that land when it entered on that land for the purpose of exercising that right.”

3.—(1) Heb ragfarnu cyffredinolrwydd paragraff 1, mae Deddf Digollediad Tir 1973(1) yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r addasiadau a nodir yn is-baragraffau (2) a (3).

(2) Yn adran 44(1) (digolledu am effeithiad andwyol), fel y mae'n gymwys i ddigolledu am effeithiad andwyol o dan adran 7 o Ddeddf 1965 fel y'i hamnewidiwyd gan baragraff 5(2)—

- (a) yn lle'r geiriau “land is acquired or taken” rhodder y geiriau “a right or restrictive covenant over land is purchased from or imposed on”; a
- (b) yn lle'r geiriau “acquired or taken from him” rhodder y geiriau “over which the right is exercisable or the restrictive covenant is enforceable”.

(3) Yn adran 58(1) (penderfynu ar niwed sylweddol pan fwriedir caffael rhan o dŷ etc yn orfodol), fel y mae'n gymwys i benderfyniadau o dan adran 8 o Ddeddf 1965—

- (a) yn lle'r gair “part” ym mharagraffau (a) a (b) rhodder y geiriau “a right or restrictive covenant over land consisting”;
- (b) yn lle'r gair “severance” rhodder y geiriau “right or restrictive covenant over the whole of the house, building or manufactory or of the house and the park or garden”;
- (c) yn lle'r geiriau “part proposed” rhodder y geiriau “right or restrictive covenant proposed”; a
- (d) yn lle'r geiriau “part is” rhodder y geiriau “right or restrictive covenant is”.

(1) 1973 p. 26.

Cymhwyso Deddf 1965

4.—(1) Mae Deddf 1965 yn cael effaith gyda'r addasiadau sy'n angenrheidiol i wneud iddi fod yn gymwys i gaffael hawl yn orfodol o dan y Gorchymyn hwn drwy greu hawl newydd neu osod cyfamod cyfyngol fel y bo'n gymwys i gaffael tir yn orfodol o dan y Gorchymyn hwn, mewn cyd-destunau priodol, mae cyfeiriadau yn y Ddeddf honno at dir i'w darllen (yn unol â gofynion y cyd-destun penodol) fel pe baent yn gyfeiriadau at, neu fel pe baent yn cynnwys cyfeiriadau at—

- (a) yr hawl a gaffaelwyd neu sydd i'w chaffael, neu'r cyfamod cyfyngol a osodwyd neu sydd i'w osod; neu
- (b) y tir y mae'r hawl yn arferadwy drosto neu sydd i'w harfer drosto, neu'r cyfyngiad sy'n orfodadwy drosto neu sydd i'w orfodi drosto.

(2) Heb ragfarnu cyffredinolrwydd is-baragraff (1), mae Rhan 1 o Ddeddf 1965 yn gymwys mewn perthynas â chaffael hawl yn orfodol o dan y Gorchymyn hwn drwy greu hawl newydd neu osod cyfamod cyfyngol gyda'r addasiadau a bennir yn narpariaethau canlynol yr Atodlen hon.

5.—(1) Yn lle adran 7 o Ddeddf 1965 (mesur o ddigolledu) rhodder yr adran a ganlyn—

“7. In assessing the compensation to be paid by the acquiring authority under this Act regard must be had not only to the extent (if any) to which the value of the land over which the right is to be acquired or the restrictive covenant is to be imposed is depreciated by the acquisition of the right or the imposition of the covenant but also to the damage (if any) to be sustained by the owner of the land by reason of its severance from other land of his, or injuriously affecting that other land by the exercise of the powers conferred by this or the special Act.”.

(2) Mae darpariaethau canlynol Deddf 1965 (sy'n nodi effaith gweithred unrhan a weithredir o dan amrywiol amgylchiadau pan na fo trawsgludo gan bersonau a chanddynt fuddiannau yn y tir), hynny yw—

- (a) adran 9(4) (methiant perchenogion i drawsgludo);
- (b) paragraff 10(3) o Atodlen 1 (perchenogion nad oes ganddynt alluogedd);
- (c) paragraff 2(3) o Atodlen 2 (perchenogion absennol a heb eu holrhain); a
- (d) paragraffau 2(3) a 7(2) o Atodlen 4 (tir comin),

i'w haddasu felly fel y byddant yn sicrhau, fel yn erbyn personau a chanddynt fuddiannau yn y tir a fynegir i'w trechu gan y weithred, bod yr hawl sydd i'w chaffael yn orfodol neu'r cyfamod cyfyngol sydd i'w osod yn cael ei breinio neu ei freinio'n llwyr yn yr awdurdod caffael.

(3) Mae adran 11(2) (pwerau mynediad) o Ddeddf 1965 yn cael ei haddasu er mwyn sicrhau, pan fo'r awdurdod caffael wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad ag unrhyw hawl neu gyfyngiad yn ogystal â'r hysbysiad mynediad sy'n ofynnol gan is-adran (1) o'r adran honno (fel sy'n gymwys i gaffaeliad gorfodol o dan erthygl 24(1) (cymhwyso Rhan 1 o Ddeddf 1965)), mae ganddo y pŵer sy'n arferadwy yn yr un amgylchiadau ac sy'n ddarostyngedig i'r un amodau, i gael mynediad at ddiben arfer yr hawl honno neu orfodi'r cyfamod hwnnw; ac mae adrannau 11A(3) (pwerau mynediad: hysbysiadau mynediad pellach), 11B(4) (gwrth-hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol i feddiannu tir ar ddyddiad penodedig), 12(5) (cosb am fynediad anawdurdodedig) a 13(6) (gwrthod rhoi meddiant i awdurdod caffael) o'r Ddeddf yn cael eu haddasu yn unol â hynny.

(2) Diwygiwyd adran 11 gan adran 34(1) o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) ac Atodlen 4 i'r ddeddf honno, adran 3 o Ddeddf Tai (Darpariaethau Canlyniadol) 1985 (p. 71) a Rhan 1 o Atodlen 1 i'r ddeddf honno, adran 14 o Fesur Eglwys Loegr (Darpariaethau Amrywiol) 2006 (Rhif 1), a pharagraff 12(1) o Atodlen 5 i'r mesur hwnnw, adrannau 186(2), 187(2) a 188 o Ddeddf Tai a Chynllunio 2016 a pharagraff 6 o Atodlen 14 a pharagraff 3 o Atodlen 6 i'r ddeddf honno (p. 22) ac O.S. 2009/1307.

(3) Mewnosodwyd adran 11A gan adran 186(3) o Ddeddf Tai a Chynllunio 2016 (p. 22).

(4) Mewnosodwyd adran 11B gan adran 187(2) o Ddeddf Tai a Chynllunio 2016.

(5) Diwygiwyd adran 12 gan adran 56(2) o Ddeddf Llysoedd 1971 (p. 23) a Rhan 1 o Atodlen 9 i'r ddeddf honno a pharagraff 4 o Atodlen 16 i Ddeddf Tai a Chynllunio 2016.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(4) Mae adran 20 o Ddeddf 1965 (diogelu buddiannau tenantiaid wrth ewyllys etc) yn gymwys gyda'r addasiadau sy'n angenrheidiol i sicrhau bod personau sydd â'r cyfryw fuddiannau mewn tir ag a grybwyllir yn yr adran honno yn cael eu digolledu mewn modd sy'n cyfateb i'r modd y byddent yn cael eu digolledu ar adeg caffael y tir hwnnw yn orfodol o dan y Gorchymyn hwn, ond gan ystyried graddau (os o gwbl) y cyfryw ymyrraeth â'r cyfryw fuddiant ag a achosir mewn gwirionedd yn unig, drwy arfer yr hawl neu orfodi'r cyfamod cyfyngol dan sylw.

(5) Mae adran 22 o Ddeddf 1965 (diogelu meddiant awdurdod caffael pan na fo mynediad i ystad, hawl neu fuddiant drwy ddiolfalwch) i'w haddasu fel y bydd yn galluogi'r awdurdod caffael, o dan amgylchiadau sy'n cyfateb i'r rhai y cyfeirir atynt yn yr adran honno, yn parhau â'r hawl i arfer yr hawl a gaffaelwyd neu orfodi'r cyfamod cyfyngol a osodwyd, yn ddarostyngedig i gydymffurfiaeth â'r adran honno mewn perthynas â digolledu.

(6) Yn lle Atodlen 2A(7) i Ddeddf 1965 Act rhodder—

“SCHEDULE 2A

COUNTER-NOTICE REQUIRING PURCHASE OF LAND

Introduction

(1) This Schedule applies where an acquiring authority serve a notice to treat in respect of a right over, or a restrictive covenant affecting, the whole or part of a house, building or factory, and have not executed a general vesting declaration under section 4 of the 1981 Act in respect of the land to which the notice to treat relates.

(2) But see article 26(3) (power to acquire subsoil only) of the Morlais Demonstration Zone Order 2021 which excludes the acquisition of subsoil only from this schedule.

2. In this Schedule, “house” includes any park or garden belonging to a house.

Counter-notice requiring purchase of land

3. A person who is able to sell the house, building or factory (“the owner”) may serve a counter-notice requiring the authority to purchase the owner’s interest in the house, building or factory.

4. A counter-notice under paragraph 3 must be served within the period of 28 days beginning with the day on which the notice to treat was served.

Response to counter-notice

5. On receiving a counter-notice, the acquiring authority must decide whether to—

- (a) withdraw the notice to treat,
- (b) accept the counter-notice, or
- (c) refer the counter-notice to the Upper Tribunal.

6. The authority must serve notice of their decision on the owner within the period of 3 months beginning with the day on which the counter-notice is served (“the decision period”).

7. If the authority decide to refer the counter-notice to the Upper Tribunal they must do so within the decision period.

(6) Diwygiwyd adran 13 gan adrannau 62(3), 139(4) i (9) a 146 o Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodi 2007 (p. 15) a pharagraffau 27 ac 28 o Atodlen 13 a Rhan 3 o Atodlen 23 i'r ddeddf honno.

(7) Mewnosodwyd gan adran 199(1) o Ddeddf Tai a Chynllunio 2016 a pharagraffau 1 a 3 o Ran 1 o Atodlen 17 i'r ddeddf honno.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

8. If the authority do not serve notice of a decision within the decision period they are to be treated as if they had served notice of a decision to withdraw the notice to treat at the end of that period.

9. If the authority serve notice of a decision to accept the counter-notice, the compulsory purchase order and the notice to treat are to have effect as if they included the owner's interest in the house, building or factory.

Determination by Upper Tribunal

10. On a referral under paragraph 7, the Upper Tribunal must determine whether the acquisition of the right or the imposition of the restrictive covenant would—

- (a) in the case of a house, building or factory, cause material detriment to the house, building or factory, or
- (b) in the case of a park or garden, seriously affect the amenity or convenience of the house to which the park or garden belongs.

11. In making its determination, the Upper Tribunal must take into account—

- (a) the effect of the acquisition of the right or the imposition of the restrictive covenant,
- (b) the proposed use of the right or the restrictive covenant, and
- (c) if the right is proposed to be acquired or the restrictive covenant is proposed to be imposed for works or other purposes extending to other land, the effect of the whole of the works and the use of the other land.

12. If the Upper Tribunal determines that the acquisition of the right or the imposition of the restrictive covenant would have either of the consequences described in paragraph 10, it must determine how much of the house, building or factory the authority ought to be required to take.

13. If the Upper Tribunal determines that the authority ought to be required to take some or all of the house, building or factory, the compulsory purchase order and the notice to treat are to have effect as if they included the owner's interest in that land.

(1) If the Upper Tribunal determines that the authority ought to be required to take some or all of the house, building or factory, the authority may at any time within the period of 6 weeks beginning with the day on which the Upper Tribunal makes its determination withdraw the notice to treat in relation to that land.

(2) If the authority withdraws the notice to treat under this paragraph they must pay the person on whom the notice was served compensation for any loss or expense caused by the giving and withdrawal of the notice.

(3) Any dispute as to the compensation is to be determined by the Upper Tribunal.”

Deddf 1981

6.—(1) Mae Deddf 1981, fel y'i cymhwysir gan erthygl 25 (cymhwyso Deddf 1981) at gaffael tir o dan erthygl 22 (pŵer i gaffael tir), yn gymwys i gaffael hawl yn orfodol neu osod cyfamod cyfyngol o dan erthygl 23 (pŵer i gaffael hawliau newydd a gosod cyfamodau cyfyngol)—

- (a) gyda'r addasiadau a bennir ym mharagraff 7; a
- (b) y cyfryw addasiadau eraill ag sy'n angenrheidiol.

(2) Mae'r deddfiadau sy'n ymwneud â digolledu am brynu tir yn orfodol hefyd yn gymwys i gaffael hawl yn orfodol neu osod cyfamod cyfyngol o dan erthygl 23.

7.—(1) Mae'r addasiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff 6(1)(a) fel a ganlyn.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(2) Mae cyfeiriadau yn Neddf 1981 at dir, mewn cyd-destunau priodol, i'w darllen (yn unol â gofynion y cyd-destun penodol) fel pe baent yn gyfeiriadau at, neu fel pe baent yn cynnwys cyfeiriadau at—

- (a) yr hawl a gaffaelwyd neu sydd i'w chaffael, neu'r cyfamod cyfyngol a osodwyd neu sydd i'w osod; neu
- (b) y tir y mae'r hawl yn arferadwy drosto neu sydd i'w harfer drosto, neu'r cyfyngiad sy'n orfodadwy drosto neu sydd i'w orfodi drosto.

(3) Mae cyfeiriadau yn Neddf 1981 at Ddeddf 1965 i'w darllen fel pe baent yn gyfeiriadau at y Ddeddf honno fel y mae'n gymwys i gaffael hawl yn orfodol neu osod cyfamod cyfyngol o dan erthygl 23.

(4) Mae adran 8(1) o Ddeddf 1981 (breinio, a'r hawl i fynd ar dir a'i feddiannu) yn cael ei haddasu er mwyn sicrhau—

- (a) bod datganiad breinio cyffredinol mewn cysylltiad ag unrhyw hawl yn breinio'r hawl neu'r cyfamod cyfyngol yn yr awdurdod caffael ar y dyddiad breinio; a
- (b) bod gan yr awdurdod caffael, o'r dyddiad breinio, bŵer sy'n arferadwy o dan yr un amgylchiadau ac sy'n ddarostyngedig i'r un amodau, i fynd ar dir at ddiben arfer yr hawl honno neu orfodi'r cyfamod cyfyngol hwnnw fel pe bai'r amgylchiadau a grybwyllir yn adran 8(1)(a) a (b) o Ddeddf 1981 wedi codi.

(5) Mae adran 9(2) o Ddeddf 1981 (hawl mynediad o dan adran 8(1) nad yw'n arferadwy mewn perthynas â thir sy'n ddarostyngedig i denantiaethau penodol, oni chyflwynir hysbysiad i feddianwyr y tir) yn cael ei haddasu er mwyn ei gwneud yn ofynnol i hysbysiad a gyflwynir gan yr awdurdod priodol o dan y ddarpariaeth honno gyfeirio at fwriad yr awdurdod i fynd ar dir a bennir yn yr hysbysiad er mwyn arfer yr hawl neu orfodi'r cyfamod cyfyngol hwnnw.

(6) Yn adran 10(1) o Ddeddf 1981 (atebolrwydd awdurdod caffael ar adeg breinio tir), mae'r cyfeiriad at feddiannu'r tir gan yr awdurdod caffael o dan adran 11(1) o Ddeddf 1965 i'w ddarllen yn lle hynny fel pe bai'n gyfeiriad at arfer y pŵer i fynd ar dir gan yr awdurdod o dan y ddarpariaeth honno fel y'i haddaswyd gan baragraff 4(5) o'r Atodlen hon.

(7) Mae Atodlen A1 i Ddeddf 1981 (gwrth-hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol prynu tir nad yw mewn datganiad breinio cyffredinol) yn cael effaith fel pe bai—

- (a) ym mharagraff 1(1), yn lle “part only of” rhoddwyd “only the acquisition of a right or the imposition of a restrictive covenant over”;
- (b) cyfeiriadau at y tir y bwriedir ei gaffael yn gyfeiriadau (yn ddarostyngedig i baragraff (d) isod) at yr hawl y bwriedir ei chaffael neu'r cyfamod cyfyngol y bwriedir ei osod;
- (c) cyfeiriadau at y tir ychwanegol yn gyfeiriadau at y tŷ, yr adeilad neu'r ffatri y bwriedir arfer yr hawl drosto neu drosti neu y bwriedir gorfodi'r cyfamod cyfyngol drosto neu drosti;
- (d) ym mharagraffau 14 a 15, gyfeiriadau at wahanu'r tir y bwriedir ei gaffael yn gyfeiriadau at gaffael yr hawl neu osod y cyfamod cyfyngol; ac
- (e) ym mharagraff 15, “or in substitution for” yn cael ei fewnosod ar ôl “in addition to”.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

ATODLEN 8

Erthygl 26

Tir na ellir ond caffael is-bridd sydd dros 9 metr o dan ei wyneb

(1) Ardal	(2) Rhify tir a ddangosir ar blân y tir
Ynys Môn	45, 46 a 47

ATODLEN 9

Erthygl 28

Tir y gellir ei Feddiannu Dros Dro

(1) Ardal	(2) Rhif y tir a ddangosir ar blân y tir	(3) At ba ddiben y gellir meddiannu tir dros dro	(4) Gwaith awdurdodedig
Ynys Môn	2	Safle gwaith dros dro, gwaith gosod a mynediad at ddibenion adeiladu	Gwaith Rhif 3 a 4
	4 a 6	Safle gwaith dros dro, gwaith gosod a mynediad at ddibenion adeiladu	Gwaith Rhif 4
	7	Safle gwaith dros dro, gwaith gosod a mynediad at ddibenion adeiladu	Gwaith Rhif 5, 6 a 7
	17 a 26	Safle gwaith dros dro, gwaith gosod a mynediad at ddibenion adeiladu	Gwaith Rhif 7

ATODLEN 10

Erthygl 44

Ddarpariaethau sy'n ymwneud ag Ymgwymerwyr Statudol etc

Cyfarpar ymgwymerwyr statudol etc ar dir a gaffaelwyd

1.—(1) Mae adrannau 271 i 274(8) o Ddeddf 1990 (pŵer i ddiddymu hawliau ymgwymerwyr statudol etc a phŵer ymgwymerwyr statudol etc i dynnu ymaith gyfarpar neu ei ail-leoli) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw dir sy'n cael ei gaffael neu ei feddiannu gan yr ymgwymerwr o dan y Gorchymyn hwn yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol y paragraff hwn: ac mae holl gyfryw ddarpariaethau eraill y Ddeddf honno ag sy'n gymwys at ddibenion y darpariaethau hynny (gan gynnwys adrannau 275 i 278), sy'n cynnwys darpariaethau sy'n ganlyniadol i ddiddymu unrhyw hawliau o dan adrannau 271 a 272, ac adrannau 279(2) i (4), 280 a 282,(9) sy'n darparu ar gyfer talu digollediad) yn cael effaith yn unol â hynny.

(2) Yn darpariaethau Deddf 1990, fel y'u cymhwyswyd gan baragraff (1), mae cyfeiriadau at y Gweinidog priodol yn gyfeiriadau at Weinidogion Cymru.

(8) Diwygiwyd adrannau 272 i 274 gan baragraff 103(1) a (2) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebu 2003 (p. 21).

(9) Diwygiwyd adran 279(3) gan baragraffau 103(1) a (2), a diwygiwyd adran 280 gan baragraff 104 o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebu 2003. Diwygiwyd adrannau 280 a 282 gan O.S. 2009/1307.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(3) Pan fo cyfarpar unrhyw ymgwymerwyr cyfleustod cyhoeddus neu unrhyw ddarparwr cyfathrebu cyhoeddus yn cael ei dynnu yn unol â hysbysiad neu orchymyn a roddir neu a wneir o dan adran 271, 272 neu 273 o Ddeddf 1990, fel y'i cymhwyswyd gan is-baragraff (1), bydd gan unrhyw berson sy'n berchen ar safle neu sy'n feddiannydd safle y rhodddwyd cyflenwad o'r cyfarpar hwnnw iddo yr hawl i adennill digollediad gan yr ymgwymerwr mewn perthynas â gwariant y mae'n mynd iddo'n rhesymol, o ganlyniad i dynnu'r cyfarpar, at ddiben creu cysylltiad rhwng y safle ac unrhyw gyfarpar arall y mae cyflenwad yn cael ei roi ohono.

(4) Nid yw paragraff (3) yn gymwys yn achos gwaredu carthffos gyhoeddus ond pan fo'r cyfryw garthffos yn cael ei gwaredu yn unol â'r cyfryw hysbysiad neu orchymyn fel y'i crybwyllwyd yn y paragraff hwnnw, bydd gan unrhyw berson—

(a) sy'n berchennog safle neu'n feddiannydd safle y mae ei ddraeniau yn cysylltu â'r garthffos honno; neu

(b) sy'n berchennog carthffos breifat a oedd yn cysylltu â'r garthffos honno,

yr hawl i adennill digollediad gan yr ymgwymerwr mewn perthynas â gwariant y mae'n mynd iddo'n rhesymol, o ganlyniad i waredu cyfarpar, at ddiben gwneud i'w ddraen neu i'w garthffos gysylltu ag unrhyw garthffos gyhoeddus arall neu â safle gwaredu carthffosiaeth preifat.

(5) Ni fydd darpariaethau Deddf 1990 a grybwyllir yn is-baragraff (1), fel y'u cymhwysir gan yr is-baragraff hwnnw, yn cael effaith mewn perthynas â chyfarpar y mae paragraff 2 neu Ran 3 o Ddeddf 1991 yn gymwys mewn perthynas ag ef.

(6) Yn y paragraff hwn—

mae i "ddarparwr cyfathrebu cyhoeddus" yr un ystyr â "public communications provider" yn adran 151(1) o Ddeddf Cyfathrebu 2003(10); ac

mae i "ymgymerwyr cyfleustod cyhoeddus" yr un ystyr â "public utility undertakers" yn Neddf Priffyrdd 1980(11).

Cyfarpar ymgwymerwyr statudol etc mewn strydoedd wedi'u cau

2.—(1) Pan fo stryd wedi'i chau o dan erthygl 8 (cau strydoedd dros dro) bydd gan unrhyw gyfleustod statudol y mae ei gyfarpar o dan y stryd, yn y stryd, ar y stryd, ar hyd y stryd neu ar draws y stryd yr un pwerau a hawliau mewn perthynas â'r cyfarpar hwnnw, yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r paragraff hwn, fel pe na bai'r Gorchymyn hwn wedi cael ei wneud.

(2) Pan fo stryd wedi'i chau o dan erthygl 8 (cau strydoedd dros dro) caiff unrhyw gyfleustod statudol y mae ei gyfarpar o dan y stryd, yn y stryd, ar y stryd, dros y stryd, ar hyd y stryd neu ar draws y stryd, ac os gofynnir yn rhesymol iddo wneud hynny gan ymgwymerwr rhaid iddo—

(a) dynnu ymaith y cyfarpar a'i osod neu osod cyfarpar arall a ddarparwyd yn ei le yn y cyfryw leoliad arall ag a bennir yn rhesymol gan y cyfleustod ac y mae ganddo'r pŵer i'w osod; neu

(b) ddarparu cyfarpar arall yn lle'r cyfarpar presennol a'i osod yn y cyfryw leoliad arall ag a nodwyd uchod.

(3) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r paragraff hwn, rhaid i'r ymgwymerwr dalu i unrhyw gyfleustod statudol swm sy'n hafal i'r gost y mae'r cyfleustod yn rhesymol yn mynd iddi wrth—

(a) gwblhau'r gweithfeydd adleoli sy'n ofynnol i gau'r stryd neu mewn cysylltiad â hynny; a

(b) gwneud unrhyw waith neu beth arall sy'n angenrheidiol o ganlyniad i gwblhau'r gweithfeydd adleoli neu mewn cysylltiad â hynny.

(4) Os, wrth gwblhau gweithfeydd adleoli o dan baragraff (2)—

(10) 2003 p. 21.

(11) Diwygiwyd y diffiniad o "ymgymerwyr cyfleustod cyhoeddus" gan adran 190(3) o Ddeddf Dŵr 1989 (p. 15) a Rhan 1 o Atodlen 27 i'r ddeddf honno ac adran 112(4) o Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) ac Atodlen 18 i'r ddeddf honno.

- (a) gosodir cyfarpar o fath gwell, o gapasiti ychwanegol neu o ddimensiynau mwy yn lle'r cyfarpar presennol; neu
- (b) gosodir cyfarpar (y cyfarpar presennol neu gyfarpar a osodwyd yn lle'r cyfarpar presennol) ar ddyfnder sy'n ddyfnach na'r cyfarpar presennol,

ac nad yw'r ymgymerwr yn cytuno i osod cyfarpar o'r math hwnnw neu'r capasiti hwnnw neu o'r dimensiynau hynny nac i osod cyfarpar ar y dyfnder hwnnw, yn ôl y digwydd, neu yn niffyg cytundeb, penderfynir drwy gymrodeddu nad yw'n angenrheidiol, yna os oes cost ynghlwm wrth gwblhau'r gweithfeydd adleoli sy'n fwy na'r hyn a fyddai wedi bod ynghlwm pe bai'r cyfarpar a osodwyd yn gyfarpar o'r math, y capasiti neu'r dimensiynau presennol neu ar y dyfnder presennol, yn ôl y digwydd, bydd y swm a fyddai ar wahân i'r paragraff hwn yn daladwy i'r cyfleustod statudol yn rhinwedd is-baragraff (3) yn cael ei leihau o'r gorswm hwnnw.

(5) At ddibenion paragraff (4)—

- (a) ni thrinnir estyn cyfarpar i hyd sy'n fwy na hyd y cyfarpar presennol fel pe bai'n gosod cyfarpar o ddimensiynau mwy na rhai'r cyfarpar presennol; a
- (b) phan gytunir ar ddarparu uniad mewn cebl, neu pan benderfynir bod uniad yn angenrheidiol, bydd darparu siambr uno neu dwll archwilio o ganlyniad i hynny yn cael ei drin fel pe bai cytundeb hefyd yn ei gylch fel pe bai wedi cael ei benderfynu felly.

(6) Bydd swm a fyddai ar wahân i'r is-baragraff hwn yn daladwy i gyfleustod statudol mewn cysylltiad â gweithfeydd yn rhinwedd paragraff (3) (ar ôl rhoi sylw i baragraff (4) lle y bo'n berthnasol), os yw'r gweithfeydd yn cynnwys gosod cyfarpar a ddarparwyd yn lle'r cyfarpar a osodwyd fwy na 7 mlynedd a 6 mis yn gynharach er mwyn rhoi unrhyw fuddiant ariannol i'r cyfleustod sy'n codi drwy ohirio amser adnewyddu'r cyfarpar fel arfer, yn cael ei leihau o swm y buddiant hwnnw.

(7) Nid yw paragraffau (3) i (6) yn gymwys pan fo'r gweithfeydd awdurdodedig yn gyfystyr â gweithfeydd trafndiaeth mawr at ddibenion Rhan 3 o Ddeddf 1991, ond yn lle hynny—

- (a) penderfynir ar y costau a ganiateir am y gweithfeydd adleoli yn unol ag adran 85 o'r Ddeddf honno (rhannu cost mesurau angenrheidiol) ac unrhyw reoliadau sydd yn cael effaith am y tro o dan yr adran honno; a
- (b) bydd y costau a ganiateir yn cael eu dwyn gan yr ymgymerwr a'r cyfleustod statudol yn y cyfryw gyfrannau ag a ragnodir gan unrhyw gyfryw reoliadau.

(8) Yn y paragraff hwn—

mae i "cyfarpar" yr un ystyr ag "apparatus" yn Rhan 3 o Ddeddf 1991;

ystyr "gweithfeydd adleoli" yw gwaith a weithredir, neu gyfarpar a ddarperir o dan is-baragraff (2); ac

ystyr "cyfleustod statudol" yw ymgymerwr statudol at ddibenion Deddf Priffyrdd 1980 neu ddarparwr cyfathrebu cyhoeddus fel y'i diffiniwyd ym mharagraff 1(6)(12).

Ymgymeriadau rheilffyrdd a mordwyo

3.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol y paragraff hwn, nid yw'r pwerau o dan erthygl 7 (pŵer i wneud gweithfeydd stryd) o'r Gorchymyn hwn i dorri neu agor stryd yn arferadwy pan fo'r stryd, nad yw'n briffordd y gellir ei chynnal a'i chadw ar draul y cyhoedd (o fewn ystyr Deddf 1980)—

- (a) o dan reolaeth ymgymerwyr rheilffordd neu dramffordd neu awdurdod mordwyo neu sy'n cael ei rheoli neu ei chynnal a'i chadw gan ymgymerwyr rheilffordd neu dramffordd neu awdurdod mordwyo; neu

(12) 2003 p. 21. (Mae diwygiadau i adran 151(1) nad ydynt yn berthnasol i'r Gorchymyn hwn).

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(b) yn rhan o groesfan reilffordd sy'n eiddo i unrhyw gyfryw ymgwymerwyr neu i'r cyfryw awdurdod neu unrhyw berson arall,

ac eithrio gyda chydysyniad yr ymgwymerwyr neu'r awdurdod neu, yn ôl y digwydd, y person y mae'r groesfan reilffordd yn eiddo iddynt neu iddo.

(2) Nid yw paragraff (1) yn gymwys i gyflawni gweithfeydd brys o dan y Gorchymyn hwn, o fewn ystyr Rhan 3 o Ddeddf 1991.

(3) Gellir gwneud cydsyniad a roddir at ddiben baragraff (1) yn ddarostyngedig i'r cyfryw amodau rhesymol ag a bennir gan y person sy'n ei roi ond rhaid iddo beidio â chael ei atal yn afresymol.

(4) Yn y paragraff hwn, ystyr "awdurdod mordwyo" yw unrhyw berson sydd â dyletswydd neu bŵer o dan unrhyw ddeddfiad i weithio, cynnal a chadw, gwarchod, gwella neu reoli unrhyw gamlas neu fath arall o fordwyo mewndirol, afon fordwyadwy, aber, harbwr neu ddoc.

ATODLEN 11

Erthygl 45

Darpariaethau Diogelu

RHAN 1

Diogelu ymgwymerwyr trydan, nwy, dŵr a charthffosiaeth

1. Mae darpariaethau'r Rhan hon yn cael effaith oni chytunir fel arall yn ysgrifenedig rhwng yr ymgwymerwr a'r ymgwymerwr cyfleustod dan sylw.

2. Yn y Rhan hon—

ystyr "cyfarpar amgen" yw cyfarpar amgen sy'n ddigonol i alluogi'r ymgwymerwr cyfleustod dan sylw i gyflawni ei swyddogaethau statudol mewn modd nad yw'n llai effeithlon na chynt; ystyr "cyfarpar"—

- (a) yn achos ymgwymerwr cyfleustod o fewn paragraff (a) o'r diffiniad o'r term hwnnw, yw llinellau trydan neu safle trydanol (fel y'u diffiniwyd yn Neddf Trydan 1989⁽¹³⁾) sy'n eiddo i'r ymgwymerwr cyfleustod neu sy'n cael eu cynnal a'u cadw gan yr ymgwymerwr cyfleustod;
- (b) yn achos ymgwymerwr cyfleustod o fewn paragraff (b) o'r diffiniad o'r term hwnnw, yw unrhyw brif bibellau, pibellau neu gyfarpar arall sy'n eiddo i'r ymgwymerwr cyfleustod neu sy'n cael eu cynnal a'u cadw gan yr ymgwymerwr cyfleustod at ddibenion cyflenwi nwy;
- (c) yn achos ymgwymerwr cyfleustod o fewn paragraff (c) o'r diffiniad o'r term hwnnw, yw prif bibellau, pibellau neu gyfarpar arall sy'n eiddo i'r ymgwymerwr cyfleustod neu sy'n cael eu cynnal a'u cadw gan yr ymgwymerwr cyfleustod at ddibenion cyflenwi dŵr; a
- (d) yn achos ymgwymerwr cyfleustod o fewn paragraff (d) o'r diffiniad o'r term hwnnw—
 - (i) yw—
 - (aa) unrhyw ddraen neu weithfeydd a freiniwyd yn yr ymgwymerwr cyfleustod o dan Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991; a

⁽¹³⁾ 1989 p. 29.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(bb) unrhyw garthffos y'i breiniwyd felly neu'n sy'n destun hysbysiad o fwriad i'w mabwysiadu a roddwyd o dan adran 102(4) o'r Ddeddf honno⁽¹⁴⁾ neu gytundeb i fabwysiadu a wnaed o dan adran 104 o'r Ddeddf honno, a

(ii) yn cynnwys prif bibell slwtsh, prif bibell waredu (o fewn ystyr adran 219 o'r Ddeddf honno) neu ollyngfa garthffosiaeth ac unrhyw dyllau archwilio, siaffftiau awyru, pypiau neu ategolion eraill sy'n ffurfio rhan o unrhyw gyfryw garthffos, draen neu weithfeydd,

ac ym mhob achos yn cynnwys unrhyw strwythur y mae cyfarpar wedi'i osod neu i'w osod ynddo neu sy'n rhoi neu a fydd yn rhoi mynediad i gyfarpar;

mae "swyddogaethau" yn cynnwys pwerau a dyletswyddau;

mae "mewn", yng nghyd-destun cyfeirio at gyfarpar neu gyfarpar amgen mewn tir, yn cynnwys cyfeiriad at gyfarpar neu gyfarpar amgen o dan, dros neu ar dir;

ystyr "ymgymerwr cyfleustod" yw—

(a) unrhyw ddeiliad trwydded o fewn ystyr Rhan 1 o Ddeddf Trydan 1989;

(b) cludwr nwy o fewn ystyr Rhan 1 o Ddeddf Nwy 1986⁽¹⁵⁾;

(c) ymgymwrwr dŵr⁽¹⁶⁾; a

(d) ystyr ymgymwrwr carthffosiaeth, ar gyfer ardal y gweithfeydd ar y tir, ac mewn perthynas ag unrhyw gyfarpar, yw'r ymgymwrwr cyfleustod y mae'n eiddo iddo neu sy'n ei gynnal a'i gadw.

3. Nid yw'r Rhan hon yn gymwys i—

(a) cyfarpar y mae cysylltiadau rhwng yr ymgymwrwr a'r ymgymwrwr cyfleustod mewn perthynas ag ef yn cael eu rheoleiddio gan Ran 3 o Ddeddf 1991; a

(b) y gweithfeydd llanwol.

4. Er gwaethaf unrhyw ddarpariaeth yn y Gorchymyn hwn neu unrhyw beth a ddangosir ar blun y tir, rhaid i'r ymgymwrwr beidio â chaffael unrhyw gyfarpar ac eithrio drwy gytundeb.

5.—(1) Os yw'r ymgymwrwr, drwy arfer y pwerau a roddir gan y Gorchymyn hwn, yn caffael unrhyw fuddiant mewn unrhyw dir y mae unrhyw gyfarpar yn cael ei osod arno, ni chaniateir tynnu ymaith y cyfarpar hwnnw o dan y Rhan hon, ac ni chaniateir diddymu unrhyw hawl gan ymgymwrwr cyfleustod i gynnal a chadw'r cyfarpar hwnnw yn y tir hwnnw, oni bai bod cyfarpar amgen wedi cael ei adeiladu a'i fod yn weithredol er boddhad rhesymol yr ymgymwrwr cyfleustod dan sylw.

(2) Os yw'r ymgymwrwr, at ddiben gweithredu unrhyw weithfeydd mewn, ar neu o dan unrhyw dir sy'n caei brynu, ei ddal, ei feddiannu neu ei ddefnyddio o dan y Gorchymyn hwn, yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gyfarpar a osodwyd yn y tir hwnnw gael ei dynnu ymaith, rhaid iddo roi hysbysiad ysgrifenedig o'r gofyniad hwnnw i'r ymgymwrwr cyfleustod dan sylw, ynghyd â phlan a thrawslun o'r gwaith a gynigir a lleoliad arfaethedig y cyfarpar amgen sydd i'w ddarparu neu i'w adeiladu; ac yn yr achos hwnnw (neu os oes angen i ymgymwrwr cyfleustod yn rhesymol dynnu ymaith unrhyw ran o'r gyfarpar o ganlyniad i arfer unrhyw un o'r pwerau a roddir gan y Gorchymyn hwn), rhaid i'r ymgymwrwr, yn ddarostyngedig i is-baragraff (3) roi i'r ymgymwrwr cyfleustod y cyfleusterau a'r hawliau angenrheidiol i adeiladu cyfarpar amgen mewn tir arall o eiddo'r ymgymwrwr ac wedyn i gynnal a chadw'r cyfarpar hwnnw.

⁽¹⁴⁾ Diwygiwyd adran 102(4) gan adran 96 o Ddeddf Dŵr 2003. Diwygiwyd adran 104 gan adran 96 o Ddeddf Dŵr 2003 a Rhan 3 o Atodlen 9 i'r ddeddf honno a chan adran 42(3) o Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 (p. 29).

⁽¹⁵⁾ 1986 p. 44. Diffinnir "cludwr nwy" yn adran 7. Amnewidiwyd adran 7 newydd gan adran 5 o Ddeddf Nwy 1995 (p. 45) ac fe'i diwygiwyd ymhellach gan adran 76 o Ddeddf Cyfleustodau 2000.

⁽¹⁶⁾ Diffinnir "ymgymerwr dŵr" yn Atodlen 1 i Ddeddf Dehongli 1978.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(3) Os oes cyfarpar amgen neu unrhyw ran o'r cyfryw gyfarpar i'w adeiladu mewn man arall ac eithrio ar dir arall yr ymgymerwr, neu os na all yr ymgymerwr roi'r cyfryw gyfleusterau a'r hawliau ag a grybwyllir yn is-baragraff (2) yn y tir y mae'r cyfarpar amgen neu ran o'r cyfryw gyfarpar i'w adeiladu ynddo, rhaid i'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw, ar ôl cael hysbysiad ysgrifenedig i'r perwyl hwnnw gan yr ymgymerwr, cyn gynted ag y bo'n rhesymol bosibl, ddefnyddio ei ymdrechion gorau i gael y cyfleusterau a'r hawliau angenrheidiol yn y tir y mae'r cyfarpar i'w adeiladu ynddo.

(4) Rhaid i unrhyw gyfarpar amgen sydd i'w adeiladu yn nhir yr ymgymerwr o dan y Rhan hon gael ei adeiladu yn y cyfryw fodd ac yn y cyfryw linell neu leoliad ag y cytunir arnynt rhwng yr ymgymerwr cyfleustod dan sylw a'r ymgymerwr neu, yn niffyg cytundeb, ag y'u setlir drwy gymrodeddu yn unol ag erthygl 49 (cymrodeddu).

(5) Rhaid i'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw, ar ôl cytuno ar y cyfarpar amgen sydd i'w ddarparu neu i'w adeiladu neu ei setlo drwy gymrodeddu yn unol ag erthygl 49 (cymrodeddu), ac ar ôl rhoi i'r ymgymerwr cyfleustod unrhyw gyfryw gyfleusterau a hawliau ag y cyfeirir atynt yn is-baragraff (2) neu (3), heb oedi diangen ddechrau adeiladu a gweithredu'r cyfarpar amgen ac wedyn dynnu ymaith unrhyw gyfarpar y mae'n ofynnol gan yr ymgymerwr ei dynnu ymaith o dan ddarpariaethau'r Rhan hon.

(6) Er gwaethaf is-baragraff (5), os yw'r ymgymerwr yn rhoi hysbysiad yn ysgrifenedig i'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw ei fod yn dymuno cwblhau ei hun unrhyw waith, neu ran o unrhyw waith mewn cysylltiad ag adeiladu neu dynnu ymaith gyfarpar mewn unrhyw dir sy'n eiddo i'r ymgymerwr, rhaid i'r gwaith hwnnw, yn lle cael ei gwblhau gan yr ymgymerwr cyfleustod, gael ei gwblhau gan yr ymgymerwr heb oedi diangen o dan oruchwyliaeth yr ymgymerwr cyfleustod, os y'i rhoddir, ac er boddhad rhesymol yr ymgymerwr cyfleustod.

(7) Nid oes dim yn is-baragraff (6) yn awdurdodi'r ymgymerwr i gwblhau lleoli, gosod, sadio, gwasgu, tynnu, cysylltu neu ddatgysylltu unrhyw gyfarpar, neu gwblhau unrhyw lenwi o amgylch y cyfarpar (pan fo'r cyfarpar yn cael ei osod mewn ffos) o fewn 300 milimetr i'r cyfarpar.

6.—(1) Pan fo'r ymgymerwr yn rhoi i ymgymerwr cyfleustod, yn unol â'r Rhan hon, gyfleusterau a hawliau i adeiladu a chynnal a chadw cyfarpar amgen yn nhir yr ymgymerwr yn lle'r cyfarpar sydd i'w dynnu ymaith, rhaid i'r cyfleusterau a'r hawliau hynny gael eu rhoi ar y cyfryw delerau ac amodau ag y cytunir arnynt rhwng yr ymgymerwr a'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw neu, yn niffyg cytundeb, ag y'u setlir drwy gymrodeddu yn unol ag erthygl 49 (cymrodeddu).

(2) Wrth setlo'r telerau ac amodau hynny mewn cysylltiad â'r cyfarpar amgen sydd i'w adeiladu yn neu ar hyd y prosiect awdurdodedig, rhaid i'r cymrodeddwr—

- (a) gweithredu pob un o ofynion rhesymol yr ymgymerwr o ran sicrhau diogelwch a gweithrediad effeithlon y prosiect awdurdodedig a sicrhau unrhyw newidiadau neu addasiadau canlyniadol i'r cyfarpar amgen ag sy'n ofynnol er mwyn atal ymyriadau â gweithfeydd awdurdodedig yr ymgymerwr; a
- (b) i'r graddau y mae'n rhesymol ac yn ymarferol gwneud hynny o dan amgylchiadau'r achos penodol, weithredu telerau ac amodau, os o gwbl, sy'n gymwys i'r cyfarpar a adeiladwyd yn neu ar hyd y prosiect awdurdodedig y mae'r cyfarpar amgen i'w roi yn ei le.

(3) Os yw'r cyfleusterau a'r hawliau sydd i'w rhoi gan yr ymgymerwr mewn cysylltiad ag unrhyw gyfarpar amgen, a'r telerau ac amodau y mae'r cyfleusterau a'r hawliau hynny i'w rhoi yn ddarostyngedig iddynt, ym marn y cymrodeddwr, yn llai ffafriol ar y cyfan i'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw na'r cyfleusterau a'r hawliau y mae'n eu mwynhau mewn cysylltiad â'r cyfarpar sydd i'w dynnu ymaith a'r telerau ac amodau y mae'r cyfleusterau a'r hawliau hynny yn ddarostyngedig iddynt, rhaid i'r cymrodeddwr wneud y cyfryw ddarpariaeth i'r ymgymerwr ddigolledu'r ymgymerwr cyfleustod ag yr ymddengys yn rhesymol i'r cymrodeddwr wedi iddo roi sylw i holl amgylchiadau'r achos penodol.

7.—(1) Heb fod yn llai na 28 diwrnod cyn dechrau ar unrhyw weithfeydd o'r math y cyfeirir ato ym mharagraff 5(2) sydd wrth ymyl unrhyw gyfarpar nad yw'r ymgwymerwr wedi'i gwneud yn ofynnol ei dynnu ymaith o dan yr is-baragraff hwnnw, neu a fydd yn effeithio neu a all effeithio ar y cyfryw gyfarpar, rhaid i'r ymgwymerwr gyflwyno i'r ymgwymerwr cyfleustod dan sylw blan, trawslun a disgrifiad o'r gweithfeydd i'w cwblhau.

(2) Rhaid i'r gweithfeydd hynny gael eu cwblhau yn unol â'r cynllun, y trawslun a'r disgrifiad a gyflwynwyd o dan is-baragraff (1) yn unig ac yn unol â'r cyfryw ofynion rhesymol ag a wneir yn unol ag is-baragraff (3) gan yr ymgwymerwr cyfleustod i newid neu fel arall ddiogelu'r cyfarpar, neu i sicrhau mynediad iddo; ac mae gan yr ymgwymerwr cyfleustod yr hawl i wyllo ac archwilio'r gweithfeydd sy'n cael eu cwblhau.

(3) Rhaid i unrhyw ofynion a wneir gan ymgwymerwr cyfleustod o dan is-baragraff (2) gael eu gwneud o fewn cyfnod o 21 diwrnod sy'n dechrau gyda'r diwrnod y cyflwynwyd plan, trawslun a disgrifiad o dan is-baragraff (1) iddo.

(4) Os yw ymgwymerwr cyfleustod, yn unol ag is-baragraff (3) ac o ganlyniad i'r gweithfeydd a gynigir gan yr ymgwymerwr, yn ei gwneud yn ofynnol yn rhesymol dynnu ymaith unrhyw gyfarpar ac yn rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'r ymgwymerwr o'r gofyniad hwnnw, mae paragraffau 1 i 6 yn gymwys fel pe bai'r ymgwymerwr wedi'i gwneud yn ofynnol tynnu ymaith y cyfarpar o dan baragraff 5(2).

(5) Nid oes dim yn y paragraff hwn yn atal yr ymgwymerwr rhag cyflwyno ar unrhyw adeg neu o bryd i'w gilydd, ond nid mewn unrhyw achos lai na 28 diwrnod cyn dechrau ar unrhyw weithfeydd, blan, trawslun a disgrifiad newydd yn lle'r plan, y trawslun a'r disgrifiad a gyflwynwyd yn flaenorol, ac wedi gwneud hynny mae darpariaethau'r paragraff hwn yn gymwys i'r plan, y trawslun a'r disgrifiad newydd ac mewn cysylltiad â hwy.

(6) Nid yw'n ofynnol i'r ymgwymerwr gydymffurfio ag is-baragraff (1) mewn achos brys, ond yn yr achos hwnnw, rhaid iddo hysbysu'r ymgwymerwr cyfleustod dan sylw cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol a rhoi plan, trawslun a disgrifiad o'r gweithfeydd hynny iddo cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol a rhaid iddo gydymffurfio ag is-baragraff (2) i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol o dan yr amgylchiadau.

8.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r paragraff hwn, rhaid i'r ymgwymerwr ad-dalu i ymgwymerwr cyfleustod y treuliau rhesymol y mae'r ymgwymerwr cyfleustod wedi mynd iddynt wrth neu mewn cysylltiad ag—

- (a) archwilio, tynnu ymaith ac ailosod neu adnewyddu, newid neu ddiogelu unrhyw gyfarpar neu adeiladu unrhyw gyfarpar newydd o dan y Rhan hon (gan gynnwys unrhyw gostau yr eir iddynt yn rhesymol neu ddigollediad a delir yn briodol mewn cysylltiad â chaffael hawliau neu arfer pwerau statudol ar gyfer y cyfryw gyfarpar);
- (b) torri unrhyw gyfarpar oddi wrth unrhyw gyfarpar arall, neu wneud unrhyw gyfarpar diangen yn ddiogel, o ganlyniad i arfer unrhyw bŵer gan yr ymgwymerwr o dan y Gorchymyn hwn;
- (c) arolygu unrhyw dir, cyfarpar neu weithfeydd, archwilio, goruchwyllo a monitro gweithfeydd neu osod neu dynnu ymaith unrhyw weithfeydd dros dro sy'n rhesymol angenrheidiol o ganlyniad i arfer unrhyw bŵer gan yr ymgwymerwr o dan y Gorchymyn hwn; a
- (d) unrhyw waith neu beth arall sy'n rhesymol angenrheidiol o ganlyniad i arfer unrhyw gyfryw bŵer gan yr ymgwymerwr,

o fewn cyfnod rhesymol i gael ei hysbysu gan yr ymgwymerwr cyfleustod ei fod wedi mynd i'r cyfryw dreuliau.

(2) Rhaid didynnu o unrhyw swm sy'n daladwy o dan is-baragraff (1) werth unrhyw gyfarpar a dynnwyd ymaith o dan y Rhan hon, y cyfrifir y gwerth hwnnw ar ôl ei dynnu ymaith.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(3) Os yn unol â'r Rhan hon—

- (a) gosodir cyfarpar o fath gwell, o gapasiti ychwanegol neu o ddimensiynau mwy yn lle'r cyfarpar presennol o fath gwaeth, o gapasiti llai neu o ddimensiynau llai; neu
- (b) gosodir cyfarpar (y cyfarpar presennol neu gyfarpar a roddwyd yn lle'r cyfarpar presennol) ar ddyfnder sy'n ddyfnach na'r dyfnder y bu'r cyfarpar presennol, ac na chytunwyd i osod cyfarpar o'r math hwnnw neu'r capasiti hwnnw neu o'r dimensiynau hynny nac i osod cyfarpar ar y dyfnder hwnnw, yn ôl y digwydd, gan yr ymgymerwr neu, yn niffyg cytundeb, na phenderfynir drwy gymrodeddu yn unol ag erthygl 49 (cymrodeddu) ei bod yn angenrheidiol, yna os oes cost ynghlwm wrth y cyfryw osod wrth adeiladu gweithfeydd o dan y Rhan hon sy'n fwy na'r hyn a fyddai wedi bod ynghlwm pe bai'r cyfarpar a osodwyd wedi bod yn gyfarpar o'r math, y capasiti neu'r dimensiynau presennol, neu ar y dyfnder presennol, yn ôl y digwydd, rhaid i'r swm a fyddai ar wahân i'r is-baragraff hwn yn daladwy i'r ymgymerwr cyfleustod dan sylw yn rhinwedd is-baragraff (1) gael ei leihau o'r gorswm hwnnw.

(4) At ddibenion is-baragraff (3)—

- (a) nid yw estyn cyfarpar i hyd sy'n fwy na hyd y cyfarpar presennol i'w drin fel pe bai'n gosod cyfarpar o ddimensiynau mwy na rhai'r cyfarpar presennol; a
- (b) phan gytunir ar ddarparu uniad mewn cebl, neu pan benderfynir bod darparu uniad mewn cebl yn angenrheidiol, mae darpariaeth gysylltiedig siambr uno neu dwll archwilio i'w thrin fel pe cytunid arni hefyd neu fel pe penderfynid arni felly.

(5) Rhaid i swm a fyddai ar wahân i'r is-baragraff hwn yn daladwy i ymgymerwr cyfleustod mewn cysylltiad â gweithfeydd yn rhinwedd is-baragraff (1), os yw'r gweithfeydd yn cynnwys gosod cyfarpar a ddarparwyd yn lle'r cyfarpar a osodwyd fwy na 7 mlynedd a 6 mis yn gynharach roi unrhyw fuddiant ariannol i'r ymgymerwr cyfleustod sy'n codi drwy ohirio amser adnewyddu'r cyfarpar fel arfer gael ei leihau o swm y buddiant hwnnw.

9.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraffau (2) a (3), os achosir unrhyw ddifrod i unrhyw gyfarpar oherwydd neu o ganlyniad i adeiladu unrhyw weithfeydd y cyfeirir atynt ym mharagraff 5(2) (heblaw cyfarpar nad yw'n rhesymol angenrheidiol ei atgyweirio o ystyried y bwriad i'w waredu at ddibenion y gweithfeydd hynny) neu eiddo ymgymerwr cyfleustod, neu oes unrhyw darfu ar unrhyw wasanaeth a ddarperir gan yr ymgymerwr cyfleustod, rhaid i'r ymgymerwr—

- (a) dwyn a thalu'r gost y mae'r ymgymerwr cyfleustod yn rhesymol yn mynd iddi wrth unioni'r cyfryw ddifrod neu wrth adfer y cyflenwad; a
- (b) rhoi digollediad rhesymol i'r ymgymerwr cyfleustod am unrhyw dreuliau, colled, iawndal, cosb neu gostau eraill y mae'r ymgymerwr cyfleustod yn mynd iddynt, oherwydd neu o ganlyniad i unrhyw gyfryw ddifrod neu darfu.

(2) Nid oes dim yn is-baragraff (1) yn gosod unrhyw atebolrwydd ar yr ymgymerwr mewn cysylltiad ag unrhyw ddifrod neu darfu i'r graddau y gellir ei briodoli i weithred, esgeulustod neu ddiffyg ymgymerwr cyfleustod, ei swyddogion, ei weision, ei gontractwyr neu ei asiantau.

(3) Rhaid i ymgymerwr cyfleustod roi rhybudd rhesymol i'r ymgymerwr am unrhyw hawliad neu archeb am dâl ac ni chaniateir gwneud unrhyw setliad na chyfaddawd heb gydsyniad yr ymgymerwr y mae'n rhaid iddo, os yw'n atal y cyfryw gydsyniad, gynnal ar ei ben ei hun unrhyw setliad neu gyfaddawd neu unrhyw achos llys sy'n angenrheidiol i wrthsefyll yr hawliad neu'r archeb am dâl.

10. Nid oes dim yn y Rhan hon yn effeithio ar ddarpariaethau unrhyw ddeddfiad neu gytundeb sy'n rheoleiddio'r cydberthnasau rhwng yr ymgymerwr a'r ymgymerwr cyfleustod mewn cysylltiad ag unrhyw gyfarpar sydd wedi ei osod neu wedi ei godi mewn tir sy'n eiddo i'r ymgymerwr ar y dyddiad y gwneir y Gorchymyn hwn.

RHAN 2

Diogelu Network Rail Infrastructure Limited

11. Mae darpariaethau'r Rhan hon yn cael effaith oni chytunir fel arall yn ysgrifenedig rhwng yr ymgwymerwr a Network Rail a, phan fo paragraff 15 yn gymwys, unrhyw berson arall y rhoddir hawliau neu rwymedigaethau iddo gan y paragraff hwnnw.

12. Yn y Rhan hon—

mae “adeiladu” yn cynnwys cwblhau, gosod, newid ac ailadeiladu ac mae i “adeiladu” ac “wedi ei adeiladu” ystyron cyfatebol;

ystyr “peiriannydd” yw peiriannydd a benodir gan Network Rail at ddibenion y Gorchymyn hwn;

ystyr “trwydded rhwydwaith” yw'r drwydded rhwydwaith, fel y'i diwygir o bryd i'w gilydd, a roddwyd i Network Rail gan yr Ysgrifennydd Gwladol drwy arfer pwerau o dan adran 8 o Ddeddf Rheilffyrdd 1993(17);

ystyr “Network Rail” yw Network Rail Infrastructure Limited ac unrhyw gwmni cysylltiedig i Network Rail Infrastructure Limited sy'n dal eiddo at ddibenion rheilffordd, ac at ddiben y diffiniad hwn ystyr “cwmni cysylltiedig” yw unrhyw gwmni sydd (o fewn ystyr adran 1159 o Ddeddf Cwmnïau 2006(18)) sy'n gwmni daliannol Network Rail Infrastructure Limited, sy'n is-gwmni i Network Rail Infrastructure Limited neu sy'n is-gwmni arall i gwmni daliannol Network Rail Infrastructure Limited;

mae “planiau” yn cynnwys trawsluniau, dyluniadau, data dylunio, meddalwedd, lluniadau, rhagofynion, adroddiadau ar bridd, cyfrifiadau, disgrifiadau (gan gynnwys disgrifiadau o ddulliau adeiladu), cynigion fesul cam, rhaglenni a manylion y graddau y bwriedir meddiannu eiddo rheilffordd ac amseriad a hyd hynny;

ystyr “gweithdrefnau gweithredol rheilffyrdd” yw gweithdrefnau a bennir o dan unrhyw gytundeb ynglŷn â mynediad (fel y'i diffiniwyd yn Neddf Rheilffyrdd 1993(19)) neu brydles gorsaf;

ystyr “eiddo rheilffordd” yw unrhyw reilffordd sy'n eiddo i Network Rail ac—

- (a) unrhyw orsaf, tir, gweithfeydd, cyfarpar ac offer sy'n eiddo i Network Rail neu sy'n gysylltiedig ag unrhyw gyfryw reilffordd; a
- (b) unrhyw hawddfaint neu fuddiant arall mewn eiddo a ddelir neu a ddefnyddir gan Network Rail at ddibenion y cyfryw reilffordd neu weithfeydd, cyfarpar neu offer;

ystyr “gwaith penodedig” yw cymaint o unrhyw un o'r gweithfeydd ar y tir ag sydd wedi'i leoli ar, ar draws, o dan, dros neu o fewn 15 metr i eiddo rheilffordd, neu a all effeithio ar eiddo rheilffordd mewn unrhyw ffordd.

13.—(1) Pan fo'n ofynnol o dan y Rhan hon i Network Rail roi ei gydsyniad neu ei gymeradwyaeth mewn cysylltiad ag unrhyw fater, mae'r cydsyniad hwnnw neu'r gymeradwyaeth honno yn ddarostyngedig i'r amod bod Network Rail yn cydymffurfio ag unrhyw weithdrefnau gweithredol perthnasol rheilffordd, ac unrhyw rwymedigaethau o dan ei drwydded rhwydwaith neu o dan statud.

(17) 1993 p. 43. Diwygiwyd adran 8 gan baragraff 4 o Atodlen 17 a Rhan 4 o Atodlen 31 i Ddeddf Trafnidiaeth 2000 (p. 38), paragraffau 3 a 5 o Atodlen 2 i Ddeddf Rheilffyrdd a Diogelwch Trafnidiaeth 2003 (p. 20) a paragraff 3 o Atodlen 1 a Rhan 1 o Atodlen 13 i Ddeddf Rheilffyrdd 2005 (p. 14).

(18) 2006 p. 46.

(19) Diffinnir “cytundeb ynglŷn â mynediad” yn adran 83.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(2) I'r graddau y mae unrhyw waith penodedig neu gaffael neu ddefnyddio eiddo rheilffordd yn ddarostyngedig neu y gall fod yn ddarostyngedig i weithdrefnau gweithredol rheilffordd, rhaid i Network Rail—

- (a) cydweithredu â'r ymgwymerwr gyda'r nod o osgoi oedi amhriodol a sicrhau cydymffurfiaeth rhwng unrhyw blaniau a gymeradwyir gan y peiriannydd a gofynion sy'n deillio o'r gweithdrefnau hynny; a
- (b) defnyddio ei ymdrechion rhesymol i osgoi unrhyw wrthdaro sy'n codi rhwng cymhwyso'r gweithdrefnau hynny a gweithredu'r prosiect awdurdodedig yn briodol yn unol â'r Gorchymyn hwn.

14.—(1) Ni chaniateir i'r ymgwymerwr arfer y pwerau a roddir gan

- (a) erthygl 12 (*gollwng dŵr*);
- (b) erthygl 14 (*pŵer i arolygu ac ymchwilio i dir*);
- (c) erthygl 22 (*pŵer i gaffael tir*);
- (d) erthygl 23 (*pŵer i gaffael hawliau a gosod cyfamodau cyfyngol*);
- (e) erthygl 26 (*pŵer i gaffael is-bridd yn unig*);
- (f) erthygl 28 (*defnyddio tir dros dro ar gyfer adeiladu gweithfeydd*);
- (g) erthygl 29 (*defnyddio tir dros dro ar gyfer cynnal a chadw gweithfeydd*);
- (h) erthygl 34 (*pŵer i drechu hawddfrentiau a hawliau eraill*);
- (i) erthygl 35 (*hawliau preifat dros dir*);
- (j) erthygl 40 (*pŵer i docio coed sy'n gorhongian dros y gweithfeydd awdurdodedig a gwaredu gwrychoedd*);
- (k) erthygl 44 ac Atodlen 10 i'r Gorchymyn (*ymgwymerwyr statudol*); neu
- (l) y pwerau a roddwyd gan adran 11(3) o Ddeddf 1965,

mewn cysylltiad ag unrhyw eiddo rheilffordd oni bai bod y cyfryw bwerau yn cael eu harfer gyda chydsyniad Network Rail.

(2) Ni chaniateir i'r ymgwymerwr drwy arfer y pwerau a roddir gan y Gorchymyn hwn atal mynediad i unrhyw eiddo rheilffordd i gerddwyr na cherbydau, onid atelir y cyfryw fynediad gyda chydsyniad Network Rail.

(3) Ni chaniateir i'r ymgwymerwr arfer y pwerau a roddwyd gan adrannau 271 neu 272 o Ddeddf 1990, nac Atodlen 10 i'r Gorchymyn hwn, mewn perthynas ag unrhyw hawl mynediad sydd gan Network Rail i eiddo rheilffordd ond caniateir dargyfeirio'r cyfryw hawliau mynediad gyda chydsyniad Network Rail.

(4) Ni chaniateir i'r ymgwymerwr o dan bwerau'r Gorchymyn hwn gaffael neu ddefnyddio neu gaffael hawliau newydd, na cheisio gosod unrhyw gyfamodau cyfyngol, dros unrhyw eiddo rheilffordd, na diddymu unrhyw hawliau presennol sydd gan Network Rail mewn cysylltiad ag eiddo unrhyw drydydd parti, ac eithrio gyda chydsyniad Network Rail.

(5) Pan ofynnir i Network Rail roi ei gydsyniad yn unol â'r paragraff hwn, ni chaniateir iddo atal y cyfryw ganiatâd yn afresymol ond caiff ei roi yn ddarostyngedig i amodau rhesymol.

15.—(1) Rhaid i'r ymgwymerwr cyn cychwyn ar adeiladu unrhyw waith penodedig ddarparu planiau priodol a digonol o'r gwaith hwnnw i Network Rail ar gyfer cymeradwyaeth resymol y peiriannydd ac ni chaniateir cychwyn ar y gwaith penodedig ac eithrio yn unol â'r cyfryw blaniau ag a gymeradwywyd yn ysgrifenedig gan y peiriannydd neu ag a setlwyd drwy gymrodeddu.

(2) Ni chaniateir i'r peiriannydd o dan is-baragraff (1) atal cymeradwyaeth nac oedi cyn rhoi cymeradwyaeth yn afresymol, ac os nad yw'r peiriannydd, erbyn diwedd y cyfnod o 28 diwrnod

sy'n dechrau ar y diwrnod y darparwyd y cyfryw blaniau i Network Rail, wedi mynegi ei fod yn anghymeradwyo'r planiau hynny nac wedi nodi'r seiliau dros eu hanghymeradwyo, caiff yr ymgwymerwr gyflwyno hysbysiad ysgrifenedig i'r peiriannydd yn ei gwneud yn ofynnol iddo fynegi cymeradwyaeth neu anghymeradwyaeth o fewn cyfnod pellach o 28 diwrnod sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'r peiriannydd yn cael hysbysiad ysgrifenedig gan yr ymgwymerwr. Os nad yw'r peiriannydd wedi mynegi cymeradwyaeth nac anghymeradwyaeth erbyn diwedd y cyfnod pellach o 28 diwrnod, bernir bod y peiriannydd wedi cymeradwyo'r planiau fel y'u cyflwynwyd.

(3) Os yw Network Rail, erbyn diwedd 28 diwrnod sy'n dechrau ar y diwrnod y cyflwynwyd hysbysiad ysgrifenedig i'r peiriannydd o dan is-baragraff (2), yn hysbysu'r ymgwymerwr bod Network Rail ei hun yn dymuno adeiladu unrhyw ran o waith penodedig a fydd neu a all, ym marn y peiriannydd, effeithio ar sefydlogrwydd eiddo rheilffordd neu weithrediad diogel traffig ar reilffyrdd Network Rail yna, os yw'r ymgwymerwr yn dymuno bod y cyfryw ran o'r gwaith penododig yn cael ei hadeiladu, rhaid i Network Rail ei hadeiladu mor gyflym ag y bo'n rhesymol bosibl ar ran yr ymgwymerwr ac er boddhad rhesymol yr ymgwymerwr yn unol â'r planiau a gymeradwywyd neu y bernir eu bod wedi cael eu cymeradwyo neu eu setlo o dan y paragraff hwn ac o dan oruchwyliaeth (pan fo'n briodol ac os y'i rhoddir) yr ymgwymerwr.

(4) Wrth fynegi ei gymeradwyaeth o'r planiau, caiff y peiriannydd bennu unrhyw weithfeydd diogelu (boed yn rhai dros dro neu barhaol) a ddylai, ym marn y peiriannydd, gael eu cyflawni cyn cychwyn ar adeiladu gwaith penodedig er mwyn sicrhau diogelwch neu sefydlogrwydd eiddo rheilffordd neu barhad gweithrediad diogel ac effeithlon rheilffyrdd Network Rail neu wasanaethau gweithredwyr sy'n eu defnyddio (gan gynnwys adleoli, datgomisiynu a gwaredu unrhyw weithfeydd, cyfarpar ac offer sy'n angenrheidiol oherwydd gwaith penodedig ac er cysur a diogelwch teithwyr y gall y gweithfeydd penodedig effeithio arnynt), a rhaid i'r cyfryw weithfeydd diogelu ag y bo'n rhesymol angenrheidiol at y dibenion hynny gael eu hadeiladu gan Network Rail neu gan yr ymgwymerwr, os dymuna Network Rail felly, a rhaid i'r cyfryw weithfeydd diogelu gael eu cyflawni ar draul yr ymgwymerwr, yn y naill achos neu'r llall mor gyflym ag y bo'n rhesymol bosibl, a rhaid i'r ymgwymerwr beidio â chychwyn ar adeiladu'r gweithfeydd penodedig nes bod y peiriannydd wedi hysbysu'r ymgwymerwr bod y gweithfeydd diogelu wedi cael eu cwblhau er boddhad rhesymol y peiriannydd.

16.—(1) Rhaid i unrhyw weithfeydd penodedig ac unrhyw weithfeydd diogelu sydd i'w hadeiladu yn rhinwedd paragraff 15(4), pan gychwynnir arnynt, gael eu hadeiladu—

- (a) mor gyflym ag y bo'n rhesymol bosibl yn unol â'r planiau a gymeradwywyd neu y barnwyd eu bod wedi cael eu cymeradwyo neu eu setlo o dan baragraff 5;
- (b) o dan oruchwyliaeth (pan fo'n briodol ac os y'i rhoddir) y peiriannydd ac er boddhad rhesymol y peiriannydd;
- (c) yn y cyfryw fodd ag sy'n achosi cyn lleied o ddifrod ag y bo'n bosibl i eiddo rheilffordd;
- (d) i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, fel nad ydynt yn ymyrryd â defnydd rhydd, didor a diogel o unrhyw un o reilffyrdd Network Rail na'r traffig arnynt a'r defnydd o eiddo rheilffordd gan deithwyr nac yn eu rhwystr.

(2) Os achosir unrhyw ddifrod i eiddo rheilffordd neu os achosir unrhyw ymyriad neu rwystr oherwydd adeiladu gwaith penodedig neu o ganlyniad i adeiladu gwaith penodedig, rhaid i'r ymgwymerwr, er gwaethaf unrhyw gyfryw gymeradwyaeth, unioni'r cyfryw ddifrod a rhaid iddo dalu pob traul resymol i Network Rail y gall Network Rail fynd iddi a digollediad am unrhyw golled a achosir i Network Rail drwy unrhyw gyfryw ddifrod, ymyriad neu rwystr

(3) Nid oes dim yn y Rhan hon yn gosod unrhyw atebolrwydd ar yr ymgwymerwr o ran—

- (a) unrhyw ddifrod, costau, treuliau neu golled y gellir ei briodoli neu ei phriodoli i esgeuluster Network Rail neu ei weision, ei gontractwyr neu ei asiantau; neu

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (b) unrhyw atebolrwydd ar Network Rail o ran unrhyw ddifrod, costau, treuliau neu golled y gellir ei briodoli neu ei phriodoli i esgeuluster yr ymgwymerwr neu ei weision, ei gontractwr neu ei asiantau.

17. Rhaid i'r ymgwymerwr—

- (a) ar bob adeg ddarparu cyfleusterau rhesymol i'r peiriannydd gael mynediad i waith penodedig wrth iddo gael ei adeiladu; a
- (b) darparu'r holl gyfryw wybodaeth i'r peiriannydd ag y caiff y peiriannydd yn rhesymol ofyn amdani o ran gwaith penodedig neu'r dull o'i adeiladu.

18. Rhaid i Network Rail ar bob adeg ddarparu cyfleusterau rhesymol i'r ymgwymerwr a'i asiantau gael mynediad i unrhyw weithfeydd a gyflawnir gan Network Rail o dan y Rhan hon wrth iddynt gael eu hadeiladu a rhaid iddo roi'r cyfryw wybodaeth i'r ymgwymerwr ag y caiff yn rhesymol ofyn amdani o ran y cyfryw weithfeydd neu'r dull o'u hadeiladu.

19.—(1) Os oes unrhyw newidiadau neu ychwanegiadau parhaol neu dros dro i eiddo rheilffordd yn rhesymol angenrheidiol o ganlyniad i adeiladu gwaith penodedig neu yn ystod y cyfnod o 24 mis ar ôl cwblhau'r gwaith hwnnw er mwyn sicrhau diogelwch eiddo rheilffordd neu barhad gweithrediad diogel ac effeithlon rheilffordd Network Rail, caiff y cyfryw newidiadau ac ychwanegiadau gael eu cyflawni gan Network Rail, ac os yw Network Rail yn rhoi hysbysiad rhesymol i'r ymgwymerwr o'i fwriad i gyflawni'r cyfryw newidiadau neu ychwanegiadau (y mae'n rhaid iddynt gael eu pennu yn yr hysbysiad), rhaid i'r ymgwymerwr dalu cost resymol y newidiadau a'r ychwanegiadau hynny i Network Rail gan gynnwys, mewn perthynas ag unrhyw gyfryw newidiadau ac ychwanegiadau ag y bo'n barhaol, swm wedi ei gyfalafu sy'n cynrychioli'r cynnydd mewn costau y gellir disgwyl y bydd Network Rail yn mynd iddynt yn rhesymol wrth gynnal a chadw, gweithio a, phan fo'n angenrheidiol, adnewyddu unrhyw gyfryw newidiadau neu ychwanegiadau.

(2) Os yw Network Rail, pan fo'r ymgwymerwr yn adeiladu gwaith penodedig, yn hysbysu'r ymgwymerwr bod Network Rail ei hun yn dymuno adeiladu'r rhan honno o'r gwaith penodedig sydd, ym marn y peiriannydd, yn peryglu sefydlogrwydd eiddo rheilffordd neu weithrediad diogel traffig ar reilffyrdd Network Rail yna, os yw'r ymgwymerwr yn penderfynu bod y rhan honno o'r gwaith penodedig i'w hadeiladu, rhaid i Network Rail ymgymryd ag adeiladu'r rhan honno o'r gwaith penodedig a rhaid i'r ymgwymerwr, er gwaethaf unrhyw gymeradwyaeth o'r gwaith penodedig o dan baragraff 15(1), dalu pob traul resymol i Network Rail y gall Network Rail fynd iddi a digollediad am unrhyw golled a achosir i Network Rail drwy gwblhau'r gwaith penodedig gan Network Rail.

(3) Rhaid i'r peiriannydd, mewn cysylltiad â'r symiau wedi eu cyfalafu y cyfeirir atynt yn y paragraff hwn a pharagraff 20(a) ddarparu'r cyfryw fanylion am y fformiwla a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r symiau hynny ag y caiff yr ymgwymerwr yn rhesymol ofyn amdanynt.

(4) Os bydd cost cynnal a chadw, gweithio neu adnewyddu eiddo rheilffordd yn lleihau o ganlyniad i unrhyw gyfryw newidiadau neu ychwanegiadau, rhaid i swm wedi ei gyfalafu sy'n cynrychioli'r cyfryw arbedion gael ei wrthgyfrif yn erbyn unrhyw swm sy'n daladwy gan yr ymgwymerwr i Network Rail o dan y paragraff hwn.

20. Rhaid i'r ymgwymerwr ad-dalu'r holl ffioedd, costau, taliadau a threuliau yr eir iddynt gan Network Rail i Network Rail—

- (a) wrth adeiladu unrhyw ran o waith penodedig ar ran yr ymgwymerwr fel y'i darperir gan baragraff 15(3) neu wrth adeiladu unrhyw weithfeydd diogelu o dan baragraff 15(4) gan gynnwys, mewn cysylltiad ag unrhyw weithfeydd diogelu parhaol, swm wedi ei gyfalafu sy'n cynrychioli cost cynnal a chadw ac adnewyddu'r gweithfeydd hynny;
- (b) mewn cysylltiad â chymeradwyaeth y peiriannydd o blaniau a gyflwynir gan yr ymgwymerwr a goruchwyliaeth y peiriannydd dros adeiladu gwaith penodedig;
- (c) mewn cysylltiad â defnyddio neu gaffael gwasanaethau unrhyw arolygwyr, signalwyr, gwylwyr a phersonau eraill y mae'n rhesymol angenrheidiol eu penodi i archwilio, signalu,

gwyllo a goleuo eiddo rheilffordd ac i atal, i'r graddau y bo'n rhesymol angenrheidiol, ymyriad, rhwyst, perygl neu ddamwain sy'n codi o ganlyniad i adeiladu gwaith penodedig neu fethiant gwaith penodedig;

- (d) mewn cysylltiad ag unrhyw waith traffig arbennig o ganlyniad i unrhyw gyfyngiadau cyflymder y gall, ym marn y peiriannydd, fod yn ofynnol eu gosod oherwydd neu o ganlyniad i adeiladu gwaith penodedig neu fethiant gwaith penodedig neu drwy amnewid neu ddargyfeirio gwasanaethau a all fod yn rhesymol angenrheidiol am yr un rheswm; ac
- (e) mewn cysylltiad ag unrhyw oleuadau dros dro ychwanegol ar eiddo rheilffordd yng nghyffiniau'r gweithfeydd penodedig, sef goleuadau sy'n rhesymol angenrheidiol oherwydd neu o ganlyniad i adeiladu gwaith penodedig neu fethiant gwaith penodedig.

21.—(1) Yn y paragraff hwn—

ystyr “EMI”, yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), yw ymyrraeth electromagnetig â chyfarpar Network Rail a achosir gan weithredu'r gweithfeydd alltraeth pan fo'r cyfryw ymyrraeth ar lefel sy'n cael effaith andwyol ar weithrediad diogel cyfarpar Network Rail;

ystyr “cyfarpar Network Rail” yw unrhyw linellau, cylchedau, gwifrau, cyfarpar neu offer (pa un a ydynt wedi eu haddasu neu wedi eu gosod fel rhan o'r gweithfeydd ar y tir ai peidio) sy'n eiddo i Network Rail neu a ddefnyddir gan Network Rail at ddiben darlledu neu dderbyn ynni trydanol signalu radio, telegraffig, teleffonig, trydanol, electronig neu ddull cyffelyb arall o signalu neu ddulliau cyfathrebu eraill.

(2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i EMI dim ond i'r graddau na ellir priodoli'r cyfryw EMI i unrhyw newid yng nghyfarpar Network Rail a wneir ar ôl cymeradwyo'r planiau o dan baragraff 15(1) ar gyfer y rhan berthnasol o'r gweithfeydd ar y tir sy'n achosi EMI (oni bai bod yr ymgymwrwr wedi cael ei hysbysu'n ysgrifenedig cyn i'r cynlluniau hynny gael eu cymeradwyo am y bwriad i wneud y cyfryw newid).

(3) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), rhaid i'r ymgymwrwr, wrth ddylunio ac adeiladu'r prosiect awdurdodedig, weithredu pob mesur angenrheidiol i atal EMI a rhaid iddo gadarnhau ar y cyd â Network Rail (y mae'r ddau barti yn gweithredu'n rhesymol) drefniadau priodol i ddilysu eu heffeithiolrwydd.

(4) Er mwyn hwyluso cydymffurfiaeth yr ymgymwrwr ag is-baragraff (3)—

- (a) rhaid i'r ymgymwrwr ymgynghori â Network Rail mor gynnar ag y bo'n rhesymol ymarferol er mwyn nodi holl gyfarpar Network Rail a all fod mewn perygl o EMI, ac wedi hynny rhaid iddo barhau i ymgynghori â Network Rail (cyn ac ar ôl i blaniau o dan 15(1) gael eu cyflwyno'n ffurfiol) er mwyn nodi holl achosion posibl EMI a'r mesurau sy'n ofynnol i gael gwared arnynt;
- (b) rhaid i Network Rail ddarparu'r holl wybodaeth sydd ym meddiant Network Rail i'r ymgymwrwr y mae'r ymgymwrwr wedi gofyn yn rhesymol amdani mewn cysylltiad â chyfarpar Network Rail a nodir yn unol â pharagraff (a); ac
- (c) rhaid i Network Rail ganiatáu cyfleusterau rhesymol i'r ymgymwrwr archwilio cyfarpar Network Rail a nodir yn unol â pharagraff (a).

(5) Mewn unrhyw achos pan gadarnheir na ellir yn rhesymol atal EMI ond drwy addasiadau i gyfarpar Network Rail, rhaid i Network Rail beidio ag atal yn afresymol ei gydsyniad i addasiadau i gyfarpar Network Rail, ond rhaid i'r modd atal a'r dull o'u cwblhau gael eu dewis yn ôl disgrisiwn rhesymol Network Rail, ac mewn perthynas â'r cyfryw addasiadau mae paragraff 15(1) yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r is-baragraff hwn.

(6) Os, ar unrhyw adeg cyn cychwyn gweithrediad rheolaidd y gweithfeydd ar y tir ac er gwaethaf unrhyw fesurau a fabwysiadwyd yn unol ag is-baragraff (3), bydd profi neu gomisiynu'r prosiect awdurdodedig yn achosi EMI, rhaid i'r ymgymwrwr ar unwaith ar ôl cael ei hysbysu gan Network Rail am y cyfryw EMI naill ai'n ysgrifenedig neu ar lafar (y cyfryw hysbysiad ar lafar i'w

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

gadarnhau'n ysgrifenedig cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl iddo gael ei roi) beidio â defnyddio (neu beri peidio â defnyddio) cyfarpar yr ymgwymerwr sy'n achosi'r cyfryw EMI ar unwaith nes bod pob mesur angenrheidiol wedi cael ei weithredu i unioni'r cyfryw EMI drwy addasu ffynhonnell y cyfryw EMI neu (o dan yr amgylchiadau, ac yn ddarostyngedig i'r cydsyniad a bennir yn is-baragraff (5) i gyfarpar Network Rail).

(7) Os bydd EMI wedi digwydd—

- (a) rhaid i'r ymgwymerwr ddarparu cyfleusterau rhesymol i Network Rail gael mynediad at gyfarpar yr ymgwymerwr wrth ymchwilio i'r cyfryw EMI;
- (b) rhaid i Network Rail ddarparu cyfleusterau rhesymol i'r ymgwymerwr gael mynediad at gyfarpar Network Rail wrth ymchwilio i'r cyfryw EMI; a
- (c) rhaid i Network Rail ddarparu unrhyw wybodaeth berthnasol ychwanegol sydd yn ei feddiant y mae'r ymgwymerwr wedi gofyn yn rhesymol amdani mewn cysylltiad â chyfarpar Network Rail neu'r cyfryw EMI.

(8) Pan fo Network Rail yn cymeradwyo addasiadau i gyfarpar Network Rail yn unol ag is-baragraffau (5) neu (6)—

- (a) rhaid i Network Rail ganiatáu cyfleusterau rhesymol i'r ymgwymerwr archwilio'r rhan berthnasol o gyfarpar Network Rail; a
- (b) rhaid i unrhyw addasiadau i gyfarpar Network Rail a gymeradwyir yn unol â'r is-baragraffau hynny gael eu cyflawni a'u cwblhau gan yr ymgwymerwr yn unol â pharagraff 16.

(9) I'r graddau na fyddai'n ei wneud fel arall, mae'r indemniad ym mharagraff 25(1) yn gymwys i gostau a threuliau yr aethpwyd iddynt yn rhesymol neu golledion a achoswyd i Network Rail drwy weithredu darpariaethau'r paragraff hwn (gan gynnwys costau yr aethpwyd iddynt mewn cysylltiad ag ystyried cynigion, cymeradwyo planiau, goruchwyllo ac archwilio gweithfeydd a hwyluso mynediad at gyfarpar Network Rail) neu o ganlyniad i unrhyw EMI y mae is-baragraff (6) yn gymwys iddi.

(10) At ddiben paragraff 20(a), bennir bod unrhyw addasiadau i gyfarpar Network Rail o dan y paragraff hwn yn weithfeydd diogelu y cyfeirir atynt yn yr is-baragraff hwnnw.

(11) Mewn perthynas ag unrhyw anghydfod sy'n codi o dan y paragraff hwn, bydd y cyfeiriad yn erthygl 49 (cymrodeddu) at Sefydliad y Peirianwyr Sifil yn cael ei ddarllen fel pe bai'n gyfeiriad at y Sefydliad Peirianeg a Thechnoleg.

22. Os ar unrhyw adeg ar ôl i waith penodedig gael ei gwblhau, nad yw'n waith sydd wedi ei freinio yn Network Rail, bydd Network Rail yn hysbysu'r ymgwymerwr bod cyflwr cynnal a chadw unrhyw ran o'r gwaith penodedig yn ymddangos fel pe bai'n cael effaith andwyol ar weithrediad eiddo rheilffordd, rhaid i'r ymgwymerwr, ar ôl cael y cyfryw hysbysiad, gymryd y cyfryw gamau ag y bo'n rhesymol angenrheidiol i roi'r gwaith penodedig hwnnw yn y cyfryw gyflwr cynnal a chadw fel nad yw'n effeithio'n andwyol ar eiddo rheilffordd

23. Ni chaniateir i'r ymgwymerwr ddarparu unrhyw olau nac arwydd na signal goleuedig ar waith penodedig neu mewn cysylltiad â gwaith penodedig yng nghyffiniau unrhyw reilffordd sy'n eiddo i Network Rail oni bai ei fod wedi ymgynghori â Network Rail yn gyntaf a rhaid iddo gydymffurfio â gofynion rhesymol Network Rail o ran atal amryfusedd rhwng y cyfryw olau neu arwydd neu signal goleuedig neu olau arall a ddefnyddir i reoli, cyfarwyddo neu sicrhau diogelwch traffig ar y rheilffordd.

24. Rhaid i unrhyw dreuliau ychwanegol y gall Network Rail fynd iddynt yn rhesymol wrth newid, ailadeiladu neu gynnal a chadw eiddo rheilffordd o dan unrhyw bwerau sy'n bodoli ar adeg gwneud y Gorchymyn hwn oherwydd bodolaeth gwaith penodedig, cyhyd â bod rhybudd blaenorol o 56 diwrnod am gychwyn y cyfryw newid, ailadeiladu neu gynnal a chadw wedi cael ei roi i'r ymgwymerwr, gael eu had-dalu gan yr ymgwymerwr i Network Rail.

25.—(1) Rhaid i'r ymgwymerwr dalu pob cost, tâl, iawndal a thraul resymol i Network Rail na ddarperir ar ei gyfer neu ar ei chyfer yn y Rhan hon y gellir ei (h)achosi i Network Rail neu y gall Network Rail yn rhesymol fynd iddo neu iddi—

- (a) oherwydd adeiladu neu gynnal a chadw gwaith penodedig neu fethiant gwaith penodedig; neu
- (b) oherwydd unrhyw weithred neu anwaith gan yr ymgwymerwr neu gan unrhyw berson a gyflogir ganddo neu gan ei contractwr neu eraill tra byddant wedi eu penodi i ymgymryd â gwaith penodedig; a rhaid i'r ymgwymerwr indemnio Network Rail a pharhau i indemnio Network Rail rhag ac yn erbyn pob hawliad ac archeb am dâl sy'n codi o ganlyniad i waith penodedig neu mewn cysylltiad â gwaith penodedig neu unrhyw gyfryw fethiant, weithred neu anwaith; ac nid yw'r ffaith y gall unrhyw weithred fod wedi ei chyflawni gan Network Rail ar ran yr ymgwymerwr neu yn unol â phlaniau a gymeradwywyd gan y peiriannydd neu yn unol ag unrhyw ofyniad gan y peiriannydd neu o dan oruchwyliaeth y peiriannydd (os y'i cyflawnwyd heb esgeuluster ar ran Network Rail neu unrhyw berson a gyflogir ganddo neu gan ei contractwr neu ei asiantau) yn esgusodi'r ymgwymerwr rhag unrhyw atebolrwydd o dan y Rhan hon.

(2) Rhaid i Network Rail roi rhybudd rhesymol i'r ymgwymerwr am unrhyw gyfryw hawliad neu archeb am dâl, ac ni chaniateir setlo'r cyfryw hawliad neu archeb am dâl na chyfaddawdu yn ei gylch neu yn ei chylch heb gydsyniad yr ymgwymerwr ymlaen llaw.

(3) Rhaid i'r symiau sy'n daladwy gan yr ymgwymerwr o dan is-baragraff (1) gynnwys swm sy'n hafal i'r costau perthnasol.

(4) Yn ddarostyngedig i delerau unrhyw gytundeb rhwng Network Rail a gweithredwr trenau o ran amseriad neu ddull talu'r costau perthnasol mewn cysylltiad â'r gweithredwr trenau hwnnw, rhaid i Network Rail dalu'n brydlon swm unrhyw symiau y mae Network Rail yn eu derbyn o dan is-baragraff (1) sy'n ymwneud â chostau perthnasol y gweithredwr trenau hwnnw i bob gweithredwr trenau.

(5) Mae'r rhwymedigaeth o dan is-baragraff (3) i dalu'r costau perthnasol i Network Rail, os bydd diffyg, yn uniongyrchol orfodadwy gan unrhyw weithredwr trenau dan sylw i'r graddau y byddai'r cyfryw symiau yn daladwy i'r gweithredwr hwnnw yn unol ag is-baragraff (4).

(6) Yn y paragraff hwn—

ystyr “costau perthnasol” yw'r costau, y colledion uniongyrchol a'r treuliau (gan gynnwys colli refeniw) y mae pob gweithredwr trenau yn mynd iddynt o ganlyniad i unrhyw gyfyngiad ar y defnydd o rwydwaith rheilffyrdd Network Rail o ganlyniad i adeiladu, cynnal a chadw neu fethiant gwaith penodedig, neu unrhyw gyfryw weithred neu anwaith ag a grybwyllir yn is-baragraff (1);

ystyr “gweithredwr trenau” yw unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi i weithredu fel gweithredwr trên drwy drwydded o dan adran 8 o Ddeddf Rheilffyrdd 1993.

26. Rhaid i Network Rail, ar ôl cael cais gan yr ymgwymerwr, o bryd i'w gilydd roi amcangyfrifon ysgrifenedig am ddim o'r costau, y taliadau, y treuliau ac atebolrwyddau eraill i'r ymgwymerwr y mae'r ymgwymerwr neu y bydd yr ymgwymerwr yn atebol amdanynt o dan y Rhan hon (gan gynnwys swm y costau perthnasol a grybwyllir ym mharagraff 25) ynghyd â'r cyfryw wybodaeth ag sy'n galluogi'r ymgwymerwr yn rhesymol i asesu rhesymoldeb unrhyw gyfryw amcangyfrif neu hawliad a wneir neu sydd i'w wneud yn unol â'r Rhan hon (gan gynnwys unrhyw hawliad sy'n ymwneud â'r costau rhesymol).

27. Wrth asesu unrhyw symiau sy'n daladwy i Network Rail o dan y Rhan hon, rhaid peidio ag ystyried unrhyw gynnydd yn y symiau a hawli'r y gellir ei briodoli i unrhyw gam a gymerir gan Network Rail neu unrhyw gytundeb y mae Network Rail yn ymrwymo iddo os nad oedd y cam hwnnw na'r cytundeb hwnnw yn rhesymol angenrheidiol a bod Network Rail wedi cymryd y cam

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

hwnnw neu wedi ymrwymo i'r cytundeb hwnnw gyda'r bwriad o gael yr ymgwymerwr i dalu'r symiau hynny o dan y Rhan hon neu o gynyddu'r symiau sydd felly'n daladwy.

28. Caiff yr ymgwymerwr a Network Rail, yn ddarostyngedig i gydymffurfiaeth Network Rail â thelerau ei drwydded rhwydwaith, ymrwymo i gytundebau, a'u gweithredu, ar gyfer trosglwyddo i'r ymgwymerwr—

- (a) unrhyw eiddo rheilffordd a ddangosir ar blaniau gweithfeydd a phlan y tir ac a ddisgrifir yn y cyfeirlyfr;
- (b) unrhyw diroedd, gweithfeydd neu eiddo arall a ddelir mewn cysylltiad ag unrhyw gyfryw eiddo rheilffordd; ac
- (c) unrhyw hawliau a rhwymedigaethau (boed yn rhai statudol ai peidio) sydd gan Network Rail sy'n ymwneud ag unrhyw eiddo rheilffordd.

29. Nid oes dim yn y Gorchymyn hwn, nac mewn unrhyw ddeddfiad a gorfforir gyda'r Gorchymyn hwn neu a gymhwysir gan y Gorchymyn hwn, yn rhagfarnu nac yn effeithio ar weithrediad Rhan 1 o Ddeddf Rheilffyrdd 1993.

30. Rhaid i'r ymgwymerwr, heb fod yn hwyrach na 28 diwrnod ar ôl y dyddiad yr ardystir y planiau gan Weinidogion Cymru yn unol ag erthygl 46 (ardystio planiau etc), roi set o blaniau i Network Rail sy'n ymwneud â'r gweithfeydd penodedig ar ffurf disg gyfrifiadurol sydd â chof darllen yn unig.

RHAN 3

Diogelu gweithredwyr rhwydweithiau'r cod cyfathrebu electronig

31.—(1) Mae darpariaethau'r Rhan hon yn cael effaith oni chytunir fel arall yn ysgrifenedig rhwng yr ymgwymerwr a'r gweithredwr.

(2) Yn y Rhan hon—

ystyr “Deddf 2003” yw Deddf Cyfathrebu 2003;

mae i “system ddargludo” yr un ystyr â “conduit system” yn y cod cyfathrebu electronig ac mae cyfeiriadau at ddarparu system ddargludo i'w dehongli yn unol â pharagraff 1(3A) o'r cod hwnnw(20);

mae i “cyfarpar cyfathrebu electronig” yr un ystyr ag “electronic communications apparatus” yn y cod cyfathrebu electronig;

mae i “cod cyfathrebu electronig” yr un ystyr ag “electronic communications code” ym Mhennod 1 o Ran 2 o Ddeddf 2003(21);

ystyr “rhwydwaith y cod cyfathrebu electronig” yw—

- (a) cymaint o rwydwaith cyfathrebu electronig neu system ddargludo a ddarperir gan weithredwr o dan y cod cyfathrebu electronig ag sydd ddim yn cael ei hepgor wrth gymhwyso'r cod cyfathrebu electronig drwy gyfarwyddyd o dan adran 106 o Ddeddf 2003; a
- (b) rhwydwaith cyfathrebu electronig y mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn ei ddarparu neu'n cynnig ei ddarparu;

ystyr “gweithredwr y cod cyfathrebu electronig” yw person y mae'r cod cyfathrebu electronig yn cael ei gymhwyso yn ei gylch drwy gyfarwyddyd o dan adran 106 o Ddeddf 2003; ac

(20) Ychwanegwyd paragraff 1(3A) at y cod (Atodlen 2 i Ddeddf Telathrebu 1984) gan baragraff 4 o Atodlen 3 i Ddeddf Cyfathrebu 2003.

(21) Diffinnir “The electronic communications code” yn adran 106(1).

ystyr “gweithredwr” yw gweithredwr rhwydwaith o dan y cod cyfathrebu electronig.

32. Nid yw cau na dargyfeirio unrhyw stryd dros dro o dan erthygl 8 (cau strydoedd dros dro) yn effeithio ar hawl y gweithredwr o dan baragraff 9 o'r cod cyfathrebu electronig i gynnal a chadw unrhyw gyfarpar sydd, ar adeg cau neu ddargyfeirio, yn y stryd honno.

33.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraffau (2) i (4), os o ganlyniad i'r prosiect awdurdodedig neu ei adeiladu, neu unrhyw ymsuddo o ganlyniad i unrhyw ran o'r prosiect—

- (a) achosir unrhyw ddifrod i unrhyw gyfarpar cyfathrebu electronig sy'n eiddo i weithredwr (heblaw am gyfarpar nad yw'n rhesymol angenrheidiol ei atgyweirio o ystyried y bwriad i'w waredu at ddibenion y prosiect) neu eiddo arall gweithredwr; neu
- (b) mae tarfu ar gyflenwad y gwasanaeth a ddarperir gan weithredwr, rhaid i'r ymgwymerwr ddwyn a thalu'r gost y mae'r gweithredwr yn rhesymol yn mynd iddi wrth unioni'r cyfryw ddifrod neu wrth adfer y cyflenwad;
- (c) rhoi digollediad rhesymol i weithredwr am golled a achosir iddo; a
- (d) indemnio gweithredwr rhag hawliadau, archebion am dâl, achosion cyfreithiol, costau, iawndal a threuliau y gellir eu gwneud neu eu dwyn yn erbyn gweithredwr neu y gellir eu hadennill oddi wrth weithredwr neu y gall gweithredwr fynd iddynt oherwydd neu o ganlyniad i unrhyw gyfryw ddifrod neu darfu.

(2) Nid yw is-baragraff (1) yn gymwys i—

- (a) unrhyw gyfarpar y mae cysylltiadau rhwng yr ymgwymerwr a gweithredwr mewn perthynas ag ef yn cael eu rheoleiddio gan Ran 3 o Ddeddf 1991; neu
- (b) unrhyw ddifrod, neu unrhyw darfu, a achosir gan ymyrraeth electro-magnetig sy'n codi o adeiladu neu ddefnyddio'r prosiect awdurdodedig.

(3) Nid oes dim yn is-baragraff (1) yn gosod unrhyw atebolrwydd ar yr ymgwymerwr mewn cysylltiad ag unrhyw ddifrod neu darfu i'r graddau y gellir ei briodoli i weithred, esgeulustod neu ddiffyg gweithredwr, ei swyddogion, ei weision, ei gontractwyr neu ei asiantau.

(4) Rhaid i'r gweithredwr roi rhybudd rhesymol i'r ymgwymerwr am unrhyw gyfryw hawliad neu archeb am dâl, ac ni chaniateir gwneud unrhyw setliad na chyfaddawd heb gydsyniad yr ymgwymerwr sydd, os yw'n atal y cyfryw gydsyniad, yn cynnal ar ei ben ei hun unrhyw setliad neu gyfaddawd neu unrhyw achos llys sy'n angenrheidiol i wrthsefyll yr hawliad neu'r archeb am dâl.

(5) Mae unrhyw wahaniaeth sy'n codi rhwng yr ymgwymerwr a'r gweithredwr o dan y Rhan hon i'w gyfeirio at gymrodeddwr ac i'w setlo drwy gymrodeddu o dan erthygl 49 (cymrodeddu).